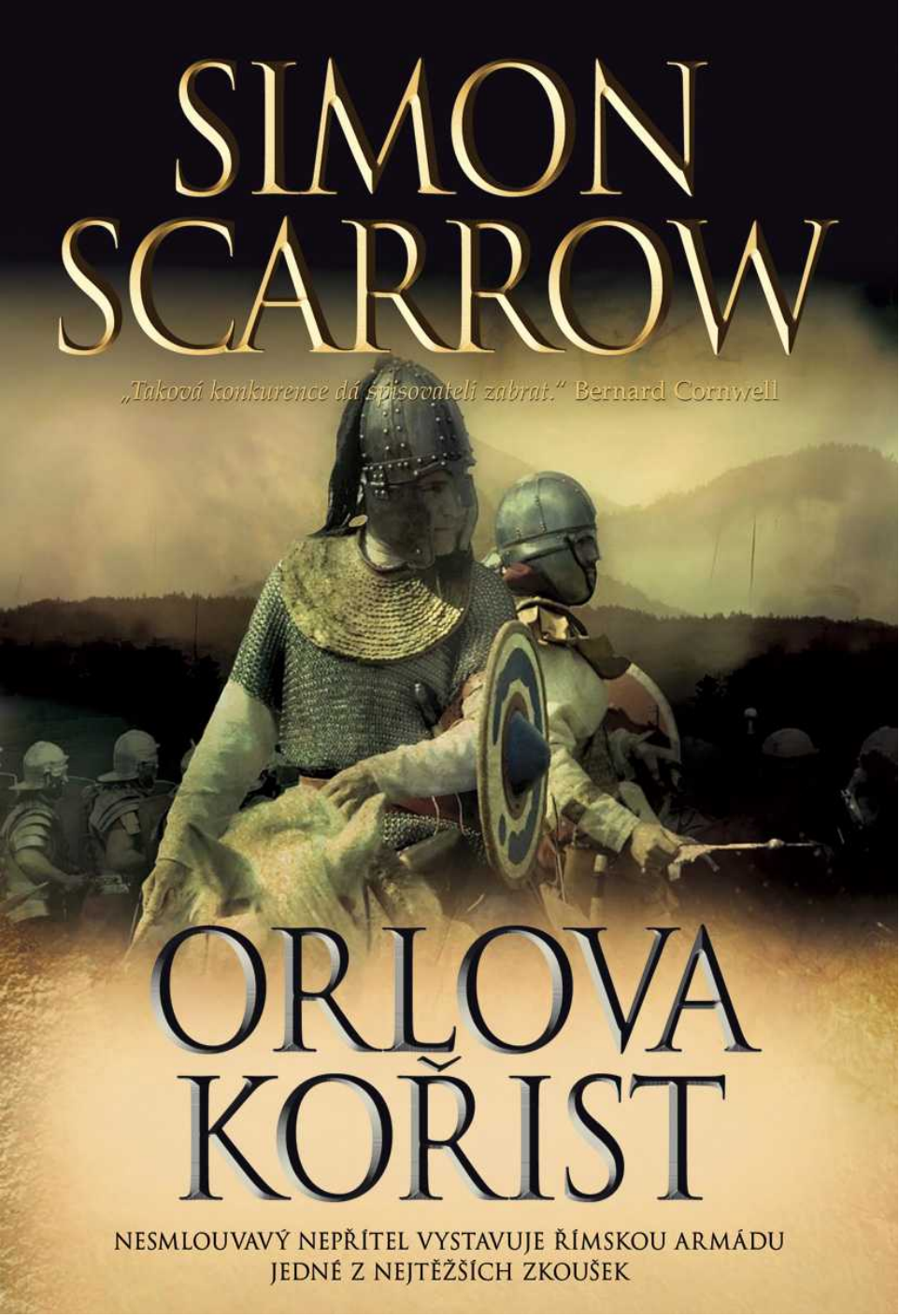

SIMON SCARROW

„Taková konkurence dá spisovatelů zabrat.“ Bernard Cornwell

ORLOVA KOŘIST

NESMLOUVAVÝ NEPŘÍTEL VYSTAVUJE ŘÍMSKOU ARMÁDU
JEDNÉ Z NEJTĚŽŠÍCH ZKOUŠEK

ORLOVA KOŘIST

SIMON
SCARROW

ORLOVA
KOŘIST

Přeložili Ludmila Havlíková a Tomáš Havlík

Vydalo nakladatelství BB / art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2004 Simon Scarrow

All rights reserved.

Z anglického originálu *The Eagle's Prey*

(First published by Headline Book Publishing, Great Britain, 2004)

přeložili © 2012 Ludmila Havlíková a Tomáš Havlík

Redakce textu: Dana Packová

Jazyková korektura: Jan Řehoř

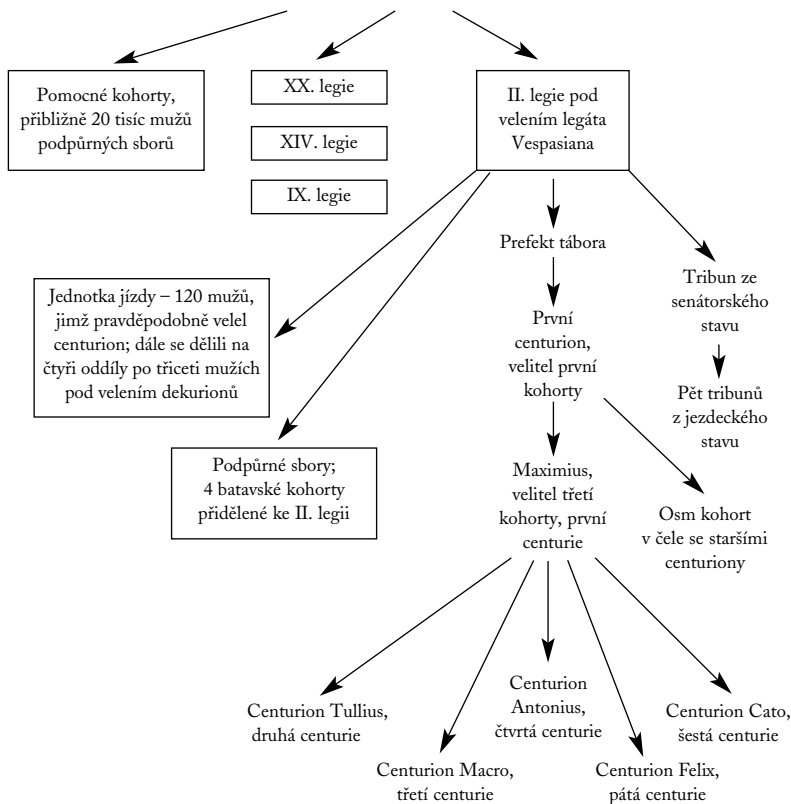
První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7461-862-8

*Bratrům Scottovi a Alexovi
s láskou a s díky za všechny krásné časy*

SYSTÉM VELENÍ ŘÍMSKÉ ARMÁDY V BRITÁNII V ROCE 44 po Kr.

Generál Aulus Plautius

Ke každé centurii patřil optio (zástupce centuriona), praporečník a osmdesát legionářů rozdělených do deseti družstev po osmi mužích

Organizace římské legie

Hlavními postavami knihy *Orlova kořist* jsou centurioni Macro a Cato. Pro čtenáře, kteří nejsou obeznámeni se strukturou římských legií, jsem vytvořil stručného průvodce hodnotami, na které narazíte v této knize. Druhá legie, Catonův a Macronův „domov“, sestávala ze zhruba pěti a půl tisíce mužů. Základní jednotku tvořila centurie čítající osmdesát mužů, kterým velel centurion a jehož zástupcem byl optio. Centurie se dále dělila na družstva po osmi mužích, kteří ve stálém táboře sdíleli společný prostor a během válečného tažení byli ubytováni v jednom stanu. Šest centurií tvořilo kohortu a deset kohort legii, přičemž první kohorta měla v porovnání s ostatními dvojnásobný počet mužů. Každou legii doprovázela jízdní jednotka o sto dvaceti mužích, která se dělila na čtyři oddíly. Její členové sloužili především jako zvědové a poslové. Hlavní hodnosti v legii (v sestupném pořadí) byly následující:

Legát pocházel ze vznešené rodiny. Většinou to byl třicátník až čtyřicátník a legii velel zhruba pět let v naději, že si vybojuje vážnost, která mu otevře cestu k následné politické kariéře.

Prefektem tábora se zpravidla stával zasloužilý veterán, jenž předtím velel první centurii první kohorty a nyní stál na samém vrcholu své vojenské kariéry. Mohl se prokázat rozsáhlými zkušenostmi a bezúhonností, a pokud legát nebyl přítomen nebo byl vyřazen z boje, ujímal se prefekt velení celé legii.

Šest *tribunů* tvořilo velitelský sbor legie. Jejich stáří se pohybovalo mezi dvaceti a třiceti roky a do armády vstupovali proto, aby získali potřebné velitelské a organizační schopnosti, než zaujmou nižší postavení v civilních úřadech. Mezi nimi měl výlučné postavení první tribun, který pocházel ze senátorské rodiny a byl předurčen pro vysokou politickou funkci a pro případné velení legii.

Šedesát *centurionů* tvořilo páteř legie. Zodpovídali za kázeň i výcvik

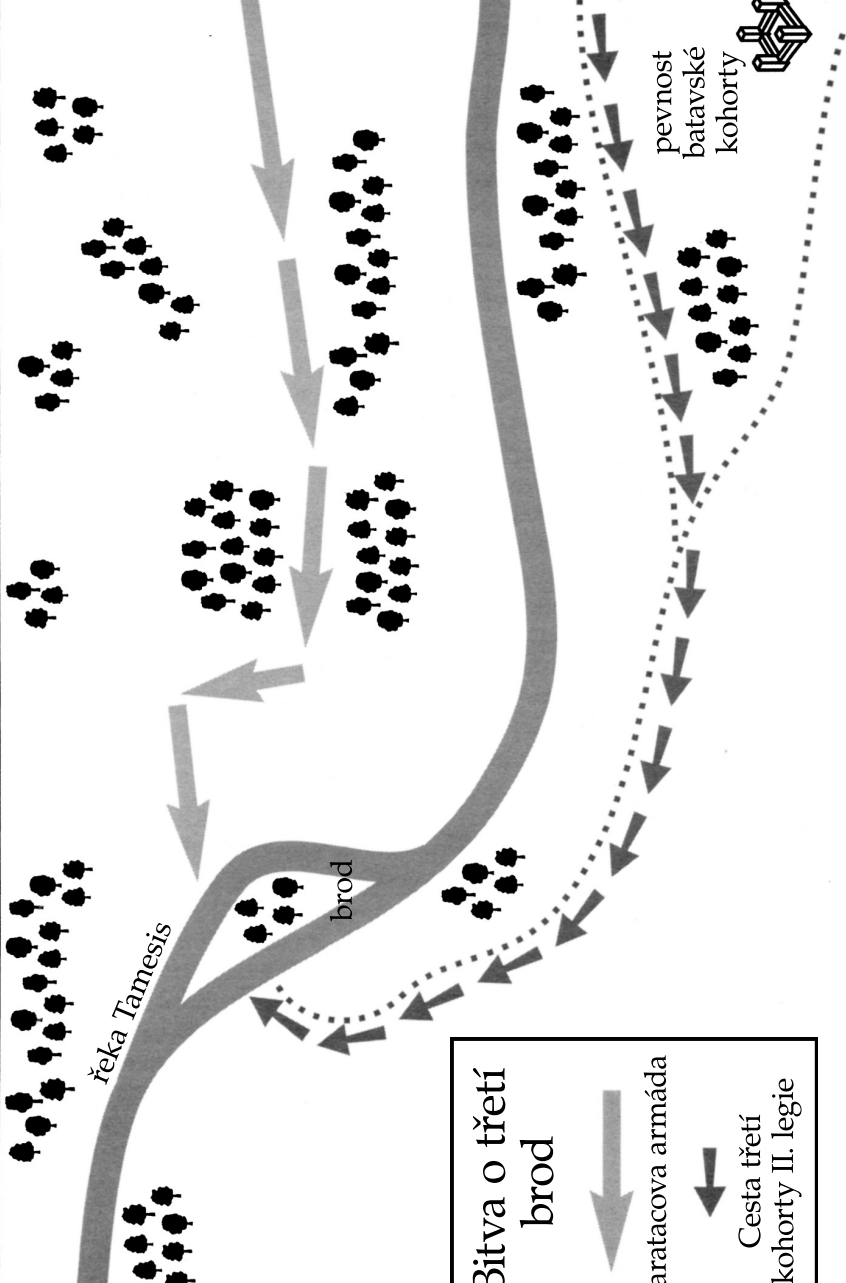
legionářů a do funkce byli vybíráni pro svůj velitelský um a odhodlání bít se až do posledního dechu. Také proto ztráty v řadách centurionů převyšovaly počet mrtvých ve všech ostatních složkách legie. Pořadí centurionů bylo dáno datem jejich povýšení. První centurion velel první centurii první kohorty a během služby získal řadu vyznamenání a vážnost ostatních vojáků.

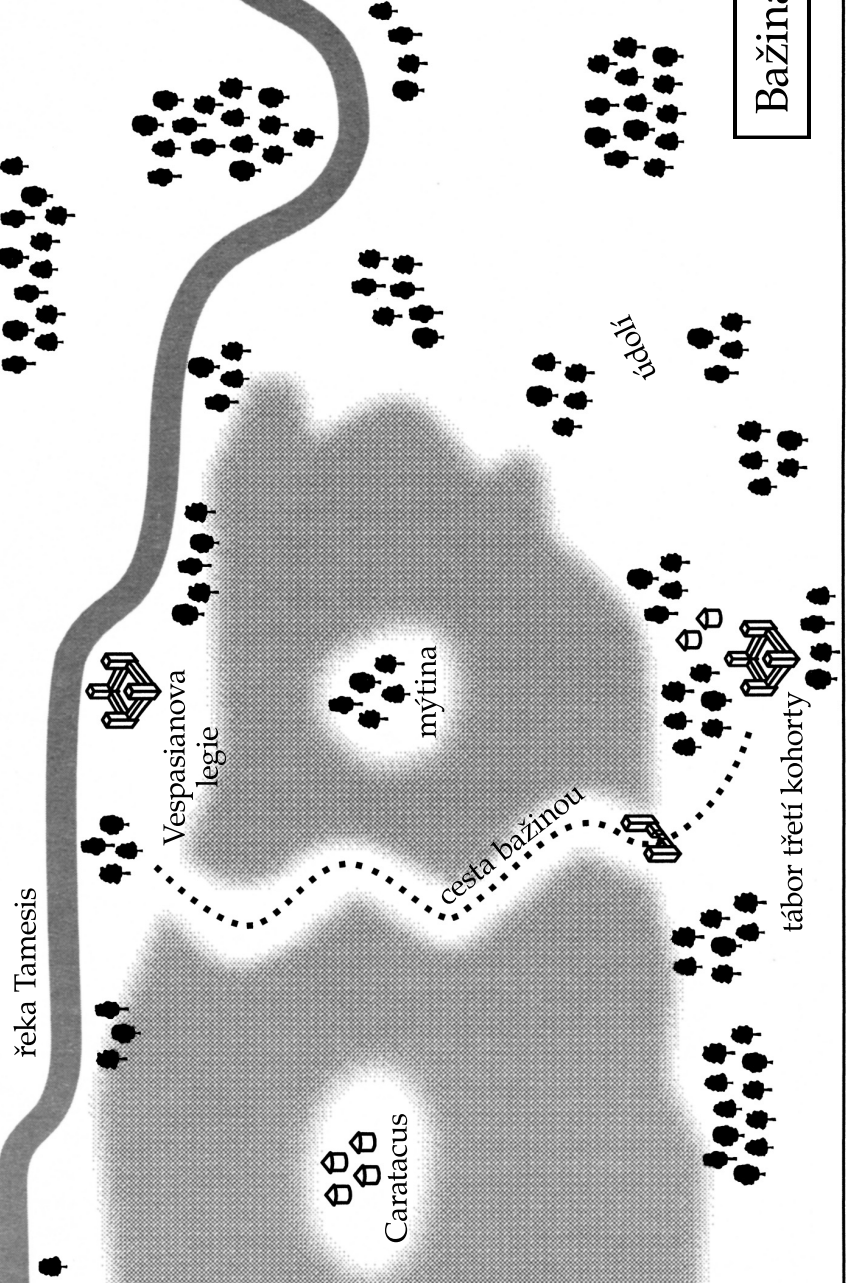
Čtyři *dekurioni* veleli jízdním oddílům a chovali v sobě naději, že si vyslouží povýšení na velitele pomocných jízdních jednotek.

Každý centurion měl k ruce *optiona*, který působil jako jeho pomocník a občas plnil i nepřímý významné velitelské povinnosti. Tito optioni ve skutečnosti vyčkávali, až se pro ně uvolní místo centuriona.

Legionáři se upisovali k vojenské službě na pětadvacet let. Podle stanovených zásad mohli do armády vstupovat pouze římscí občané, ale noví vojáci se ve stále větší míře rekrutovali z řad příslušníků porobených národů a při vstupu do legie jim bývalo přiznáno římské občanství.

Ještě nižší postavení než legionáři zaujímali příslušníci *pomocných kohort*. Většinou pocházeli z provincií, které pro Římskou říši zabezpečovaly lehkou pěchotu, jízdu a další speciálně vycvičené vojáky. Po ukončení pětadvacetileté služby ve vojsku jim bylo přiznáno římské občanství. Za mimořádné úspěchy v bitvách ho však mohli získat i dříve.

Bažina

řeka Tamesis

Vespasianova
legie

Caratacus

mýtina

cesta bažinou

idol

tábor třetí kohorty

Kapitola první

„Jak daleko je ještě do tábora?“ zeptal se Řek a opět se ohlédl přes rameno. „Stihneme tam dorazit před setměním?“

Dekurio, který vedl hrstku jezdců doprovázejících Řeka, vyplivl jadérko z jablka, spolkl nakyslou dužninu a teprve potom odpověděl.

„Stihneme. Nemusíš mít strach, pane. Čeká nás už nanejvýš pět nebo šest mil. Víc ne.“

„Nemůžeme zrychlit?“

Řek se neustále ohlížel přes rameno a dekurio konečně podlehl pokušení také zaletět pohledem k cestě, která se vinula za nimi. Ničeho si však nevšiml. Až k sedlu mezi dvěma hustě zalesněnými kopci, které se v parnu zdánlivě chvěly, nespatrił ani živáčka. Nikoho nepotkali už od pravého poledne, kdy vyrazili z opevněného římského stanoviště. Dekurio, deset jezdců tvořících ozbrojený doprovod, Řek a jeho dva osobní strážci měli namířeno do rozlehlého předsunutého tábora, jež dal rozbít generál Plautius. Soustředil v něm tři legie a tucet pomocných kohort a připravoval se na poslední rozhodující útok proti Caratacovi a jeho britské armádě poskládané z hrstky kmenů, které stále otevřeně válčily s Římem.

Dekurio usilovně přemýšlel, jaké plány může mít generál s tímhle Řekem. Prefekt tungrijské jezdecké kohorty mu za úsvitu nařídil, aby ze své jednotky vybral nejlepší muže a doprovodil Řeka ke generálovi. Dekurio rozkazu uposlechl a na nic se nevyptával. Při kradmém pohledu na Řeka se ho však zmocnila zvědavost.

Cizinec měl na sobě jenom prostý lehký plášť a obyčejnou červenou tuniku, ale působil jako zámožný člověk s vybranými způsoby. Dekurio si znechuceně všiml, že Řek má pečlivě upravené nehty na rukou a že se z jeho řídnoucích tmavých vlasů a vousů line vůně drahého citronového oleje. Ruce mu sice nezdobily žádné šperky, ale tenké světlé proužky na prstech naznačovaly, že často nosil okázalé prsteny. Dekurio lehce ohrnul

ret a zařadil cizince mezi řecké propuštěnce, kteří se propíchlí do lůna císařské byrokracie a uhnízdili se tam. Už Řekův příjezd do Británie a jeho očividná snaha působit co nejnenápadněji naznačovaly, že ho tu čeká jakýsi choulostivý úkol – natolik choulostivý, že předání zprávy generálovi nebylo svěřeno ani císařským kurýrům.

Dekurio nenápadně spočinul pohledem na dvou osobních strážcích, kteří jeli hned za Řekem. Oba měli na sobě stejně nenápadné oblečení jako on a pod pláště se jim na vojenských bandalírech houpaly krátké meče. Nebyli to žádní bývalí gladiátoři, které si nejbohatší Římané obvykle najímali jako osobní strážce. Jejich meče a držení těla však dekuriona nenechávaly na pochybách. Dobře poznal, s kým má tu čest: se členy pretoriánské gardy, kteří se snažili – neúspěšně – splynout s okolím. Poskytli mu poslední důkaz, že Řek tu vyřizuje císařské záležitosti.

Palácový úředník se opět ohlédl.

„Postrádáš někoho?“

Řek se rozhlédl, zaplašil nervózní výraz a přinutil se k chabému pousmání. „Ano. Aspoň doufám.“

„Neměl bys mě před někým varovat?“

Řek se na něj upřeně zadíval a znovu se pousmál. „Ne.“

Dekurio čekal, jestli cizinec ještě něco dodá, ale Řek mlčel a zíral před sebe. Dekurio se znovu zakousl do jablka, pokrčil rameny a zabloudil pohledem k okolní přírodě. Zvlněným krajem se jižně od nich klikatila řeka Tamesis. Vrcholky kopců pokrývaly prastaré lesy a kolem nich se krčily malé vesničky Dobunniů – jednoho z prvních kmenů, které Římanům přislíbily věrnost už krátce poté, co před víc než rokem přistáli na ostrově.

Tady se bude dobře žít, pomyslel si dekurio. Až odslouží svých pětadvacet let a dostane římské občanství i skromné výslužné, koupí si statek na okraji kolonie pro veterány a v klidu tam dožije. Možná se ožení s tou Britkou, na kterou narazil v Camulodunu. Vychová pár dětí a bude se zpíjet do nemoty.

Jeho hřejivé rozjímání však přerušil Řek, který zničehonic zastavil a přímhouřenýma očima pod pečlivě vytrhaným obočím se zadíval na cestu. Dekurio v duchu zaklel, zvedl paži, aby zastavil jezdce, a otočil se ke svému nervóznímu svěřenci.

„Co zase?“

„Tamhle!“ odpověděl Řek a ukázal kamsi do dálky. „Podívej se!“

Dekurio se otráveně otočil a pod krátkými jezdeckými kalhotami mu zaskřípělo kožené sedlo. V první chvíli nic neviděl, ale pak zvedl oči k místu, kde stezka mizela za úbočím kopce, a spatřil tmavé obrysy jezdců vyražejících kupředu ze stínu stromů. Po chvíli vyjeli na slunce a tryskem zamířili k Řekovi a jeho doprovodu.

„Kdo to u všech všudy je?“ zamumlal dekurio.

„Nemám tušení,“ opáčil Řek, „ale řekl bych, že vím, kdo je poslal.“

Dekurio k němu zaletěl rozladěným pohledem. „Jsou to nepřátelé?“

„Rozhodně.“

Dekurio přejel zkušeným okem jezdce, kteří se k nim řítili zezadu, a odhadl, že teď už je od nich dělí jen něco přes jednu míli. Bylo jich osm a za zády skloněnými nad šíjími koní, usilovně poháněných vpřed, jim vlály tmavohnědé a černé pláště. Osm proti třinácti – pokud dekurio nepočítal Řeka. To nejsou špatné vyhlídky, pomyslel si.

„Už jsme viděli dost,“ prohlásil Řek, otočil se ke vzdáleným jezdcům zády a stiskl svému koni boky. „Jedeme!“

„Za ním!“ přikázal dekurio a jezdecký doprovod chvatně vyrazil za Řekem a jeho strážci.

Dekurionem cloumal vztek. Byl to zbytečný útek. Měli početní výhodu a mohli nechat koně odpočívat, dokud se k nim cizinci nepřiženou na svých určených hřebcích. Než by se jezdci nadáli, bylo by po všem. Existovala však určitá možnost, že by se některému z nepřátel mohlo podařit zabít Řeka, jehož měl dekurio na starosti. A prefektovy rozkazy zněly jasně: Řek musí přežít. Jeho život je nejcennější. Ačkoliv se to dekuriionovi přičilo, musel připustit, že udělají nejlíp, když se všem problémům vyhnou. Mají mílový náskok a určitě dorazí do generálova tábora dřív, než se k nim jezdci stačí přiblížit natolik, aby na ně mohli zaútočit.

Když se dekurio opět ohlédl, s údivem si všiml, jak se vzdálenost mezi nimi a jejich pronásledovateli zmenšila. Usoudil, že musejí mít prvotřídní koně. Hřebci, na kterých jel dekurio a jeho muži, byli stejně dobří jako ostatní zvířata z jeho kohorty, ale s nepřátelskými koňmi se očividně nemohli srovnávat. Jejich pronásledovatelé museli být skvělí jezdci, když ze svých ořů dokázali vykřesat takový výkon.

V dekuriionovi poprvé vzklíčilo semínko pochybností. Nestáli proti

obyčejným banditům. Podle tmavých vlasů, snědých tváří i volných tunik a plášťů nepřátelských jezdců se zdálo, že nepocházejí z tohoto ostrova. Kromě toho Keltové útočili na Římany jenom tehdy, když nad nimi měli zdrcující početní převahu. Řek zřejmě dobře věděl, o koho jde. Patřil sice k bázlivému národu, ale z jeho chování bylo zřejmé, že teď zakouší naprostou nelíbenou hrůzu. Toporně před dekurionem nadsakoval na koňském hřbetě, zatímco jeho doprovod, který jel po obou stranách cesty, zvládal jízdu s mnohem větší jistotou a elegancí. Dekurio ohrnul rty, vycenil zuby a zvedl koutky úst v hořkém úsměvu. Přestože se Řekovi vedlo v císařském paláci dobře, jezdil jako úplný neumětel.

Zanedlouho se přihodilo něco, co se prostě muselo stát. Řek nadskočil příliš zprudka k jedné straně, a i když se do poslední chvíle zoufale snažil udržet oře, jeho vlastní váha ho srazila ze sedla. Dekurio zaklel a jen tak tak stačil uhnout se svým koněm z cesty, aby zvíře Řeka neudupalo.

„Stát!“

Doprovod se s tichými nadávkami za vyděšeného řehtání koní zastavil na místě a shlukl se kolem Řeka, který ležel rozplácnutý na zádech.

„Ať se opováží natáhnout brka,“ zamručel dekurio, když sesedal z koně. V tu chvíli se vedle něj objevili dva osobní strážci a sklonili se k Řekovi, za jehož život zodpovídali.

„Žije?“ zamumlal jeden z nich.

„Ano. Dýchá.“

Řekova víčka se zachvěla a trochu pootevřela, ale hned nato se zase rychle zavřela, protože ho oslepilo slunce. „Co... co se stalo?“ zeptal se, ale vzápětí zvrátil hlavu a upadl do bezvědomí.

„Zvedněte ho!“ vyštěkl dekurio. „Posaďte ho zase na koně.“

Pretoriáni namáhavě pomohli Řekovi na nohy, usadili ho zpátky do sedla a teprve pak se sami vyhoupli na hřbety koní. Jeden pretorián popadl oře Řekova hřebce a druhý chytil svého svěřence pevně kolem ramen, aby nespadl.

Dekurio ukázal na cestu. „Odvezte ho odsud.“

Trojice mužů vyrazila k bezpečí generálova tábora. Dekurio mezitím vyskočil zpátky do sedla a obrátil se s koněm čelem k protivníkům.

Nepřátelští jezdci se zatím stačili výrazně přiblížit. Od Římanů je dělilo necelých tři sta kroků a za zběsilé jízdy k Řekovu stojícímu doprovodu se

rozvinuli do tvaru připomínajícího písmeno V. Z pouzder vytáhli lehké oštěpy, zvedli je nad hlavu a připravili se k útoku.

„Seřad'te se!“ zaburácel dekurio.

Jezdci usazení v sedlech odfrkujících koní se rozestoupili po celé šířce cesty, čelem k nepřátelům. Všichni současně zvedli štíty ve snaze ochránit si hrud' a volnou rukou nasměrovali hroty kopí na rychle se přibližující protivníky. Dekurio litoval, že svým mužům nenařídil, aby si vzali oštěpy, jenomže nepřepokládal, že ho čeká něco jiného než klidná celodenní jízda do generálova tábora. Teď budou muset přčkat spršku lehkých oštěpů a teprve pak se přiblížit k nepřátelům a pustit se do souboje muže proti muži.

„Připravit!“ zvolal dekurio a upozornil tak své jezdce na blížící se útok.

„Na můj povel... vpřed!“

Jezdci z pomocné kohorty se s divokým křikem a za horečného pobízení koní rozjeli vpřed a během okamžiku nabrali neuvěřitelnou rychlost. Obě řady se k sobě bleskově blížily.

Nepřátelští jezdci se řítili k římské linii, jako kdyby vůbec neměli v úmyslu zpomalit. Dekurio byl přesvědčený, že protivníci v plné rychlosti narazí do jeho mužů, a připravil se na úder. Římské jezdce postupně ochromoval strach a nutkání uskočit stranou, takže se postup jejich řady zpomalil.

Dekurio se však rychle vzpamatoval. „Jeď'te dál! Jeď'te dál!“ zahulákal na muže kolem sebe.

Před očima se jim už začaly rýsovat detaily tváří jednotlivých nepřátel: soustředěné, mlčící a nelitostné. Rozevláté záhyby jejich tunik a plášťů nenaznačovaly, že by se pod nimi skrývala nějaká zbroj. Vzhledem k tomu, jak jednostranný souboj je čekal, jich dekurio skoro litoval. Při souboji muže proti muži nemohli jezdci doufat, že zvítězí nad lépe chráněnými Římany, přestože měli daleko lepší koně.

Na poslední chvíli, aniž k tomu potřebovali nějaký zvláštní rozkaz, zatáhli nepřátelští jezdci za otěže a uhnuli s koňmi před římským útokem do strany. Přitom se rozmáchli rukama, v nichž drželi oštěpy.

„Pozor!“ zvolal jeden z dekurionových mužů. Několik oštěpů zamířilo nízkým obloukem k Řekovu doprovodu. Nebyl to žádný útok naslepo – každý z nepřátel si pečlivě vybral cíl – a železné hroty se zabodly do hrudníků a boků koní, na nichž muži seděli. Pouze jeden oštěp trefil jezdce

a zaryl se mu do břicha těsně nad hruškou sedla. Dekurio si okamžitě uvědomil, že protivníci záměrně cílili na koně. Některá zvířata se vzepjala a začala vyhazovat, zatímco jiná s vyděšeným zaržáním uskočila stranou. Muži museli zapomenout na útok a místo toho se snažili uklidnit zvířata. Dva koně shodili své jezdce tak zprudka, že oba muži dopadli po hlavě na vyschlou hlínu pokrývající cestu.

Vzduch pročíslý další oštěpy. Dekurionův kůň se náhle začal svíjet, protože se mu jeden hrot s tmavým ratištěm zabodl do pravého boku. Dekurio instinktivně sevřel stehny kožené sedlo a začal nadávat zvířeti, které se svezlo na zem, pohazovalo hlavou a rozstříkovalo kolem sebe zpěněné sliny, jež se v záplavě slunečních paprsků jasně třpytily. Zbytek doprovodu zachvátil chaos. Muži bez koní pobíhali kolem zraněných zpanikařených zvířat a snažili se před nimi utéct.

Nepřátelé stojící kousek od nich už spotřebovali všechny oštěpy, a tak nyní vytáhli meče s dlouhými čepelemi, které patřily ke standardní výbavě všech římských jezdců. Situace se obrátila a římský doprovod čelil zkáze.

„Chystají se na nás!“ ozval se vyděšený hlas kousek od dekuriona. „Utíkejte!“

„Ne! Zůstaňte při sobě!“ vykřikl dekurio a svezl se ze hřbetu zraněného koně na zem. „Jestli utečete, máte to spočítané! Semkněte se k sobě! A blíž ke mně!“

Jeho snaha však vyšla naprázdno. Polovina mužů přišla o koně a někteří se stále nemohli vzpamatovat z náhlého pádu na zem. Ostatní se snažili uklidnit zdivočelá zvířata. Každý muž se bude muset spolehnout sám na sebe. Dekurio ustoupil stranou, aby mohl bez problémů uchopit kopí, a upřeně se zadíval na nepřátele, kteří se k nim řítili s napřaženými meči a vražednými úmysly.

V tom okamžiku se náhle ozval latinský rozkaz. „Nechte je!“

Osm jezdců vrátilo meče do pochvy, zprudka zatáhlo za otěže a objelo hlouček vyděšených Římanů. Potom znovu zrychlili a tryskem zamířili ke vzdálenému táboru římských legionářů.

„Do prdele!“ zamumlal kdosi a úlevou hlasitě vydechl. „To bylo těsné. Myslel jsem, že nás rozsekají na cimprcamp.“

Dekurio v prvním okamžiku instinktivně souhlasil, ale pak leknutím dočista zkoprněl.

„Řek... jdou po tom Řekovi.“

Určitě ho dostihnou. Pretoriáni měli sice velký náskok, ale Řekova nejistá jízda je zaručeně zpomalí. Nepřátelé je doženou a všechny pozabíjejí dlouho předtím, než trojice dosáhne tábora, kde se teď zdržoval generál Plautius se svou armádou.

Dekurio proklel Řeka i nepřízeň osudu, která způsobila, že dostal za úkol cizince chránit. Rychle popadl otěže klisny, na níž seděl zraněný jezdec a snažil se vytáhnout si z břicha nepřátelský oštěp.

„Zmiz!“

Voják měl obličej zkřivený bolestí a velitelův rozkaz pravděpodobně neslyšel. Dekurio ho tedy shodil se sedla a vyhoupl se do něj sám. Zraněný voják se zmučeným výkřikem ztěžka dopadl na zem a zabodnutý oštěp se mu v ráně zlomil.

„Všichni, komu zůstali koně, za mnou!“ zvolal dekurio, obrátil koně a rozjel se za útočníky. „Za mnou!“

Velitel se sklonil k šíji zvířete, jehož hřívá mu vlála do tváře. Klisna odfrkávala a napínala všechny šlachy v těle, aby poslechla rozčilené pokyny, kterými ji jezdec zasypával. Dekurio se ohlédl a všiml si, že se od hloučku mužů oddělili čtyři jezdci a tryskem se vydali za ním. Pět proti osmi. To není dobré. Ale aspoň nebudou muset vzdorovat dalším oštěpům a jeho štít a kopí mu poskytnou výhodu proti útočníkům, kteří byli vyzbrojeni pouze meči. Dekurio dal do stíhání celé srdce, jež překypovalo chladnokrevnou touhou po pomstě. Především ho ale poháněla touha zachránit Řeka, kvůli kterému se ocitli v téhle šlamastyce.

Cesta se začala mírně svažovat a tři sta kroků před nimi se hnali na koních nepřátelé. O další třetinu míle před nimi jel Řek se svými preto-riánskými průvodci, kteří ho stále museli přidržovat v sedle.

„Dělejte!“ zavolal dekurio přes rameno. „Nezpomalujte!“

Tři hloučky jezdců postupně dosáhly dna údolí a vydaly se po protějším svahu. Na koních neznámých protivníků se očividně začala projevo-
vat únava, protože odstup mezi nimi a dekurionovými muži se zmenšoval. Dekurio se sílícím nadšením a vítězoslavným pocitem stiskl klisniny boky patami a halasně ji povzbuzoval přímo do ucha. „Dělej! Dělej, holka! Dej do toho všechno!“

Než nepřátelé dorazili na vrchol svahu a na chvíli dekurionovi zmizeli

z dohledu, jejich náskok se snížil na polovinu. Dekurio si byl jistý, že je se svými muži dostihne, dřív než se vrhnou na Řeka i na jeho pretoriánský doprovod. Ohlédl se přes rameno a srdce mu poskočilo radostí, protože jeho jezdci se stále drželi kousek za ním. Nebude tedy nepřátelům vzdorovat sám.

Cesta se opět začala svažovat a asi tři míle před nimi se objevil generálův rozlehlý čtvercový tábor. Obrovský prostor obehnaný hliněným valem a palisádou byl protkaný spletitou sítí nevelkých stanů. Celkem pětadvacet tisíc mužů tvořících tři legie a několik pomocných kohort se připravovalo k tažení, během něhož měli vypátrat a zničit Carataca a jeho armádu britských válečníků. Dekurio si však mohl vychutnat pohled na tábor pouze na zlomek vteřiny, protože hned vzápětí mu před očima vyvstal shluk nepřátelských jezdců, který se obrátil a rozjel se po cestě proti němu. Dekurio nemohl zpomalit a nechat své muže, aby k němu dojeli, a tak bleskově zvedl oválný štít, sklopil hrot kopí a zamířil jím doprostřed hrudi nejbližšího protivníka.

Krátce nato vletěl přímo mezi nepřátele. Tupý náraz mu bolestivě zkroutil paži v rameni. Ratiště kopí mu vyklouzlo z prstů a ze změti vlajících plášťů a koňských hřív i oháněk se ozvalo bolestivé úpění muže, jehož se mu podařilo zasáhnout. Na dekurionův štít dopadla čepel meče, s řinčením se odrazila od mosazné puklice a sekla ho do stehna. V tom okamžiku se ocitl na druhé straně nepřátelského shluku. Strhl otěže stranou a tasil meč. Hlasité řinčení zbraní a křik mu napověděly, že se do protivníků pustil i zbytek jeho mužů.

Dekurio zvedl ruku, napráhl meč a rozjel se k nim. Jeho vojáci zoufale vzdorovali dvojnásobné přesile. Kdykoliv odrazili jeden útok, okamžitě se vystavili dalšímu, a než se k nim velitel připojil, dva krvácející muži se zhroutili na zem vedle svíjejícího se nepřítele, jehož dekurio probodl kopím.

Velitel vycítil, že se nalevo od něj cosi pohnulo, a sklonil hlavu chráněnou přilbou, právě když se mu do kovového okraje štítu zaryl meč. Trhl štítem do strany a pokusil se vyrvat protivníkovi zbraň z ruky. Přitom se k němu otočil čelem a zeširoka se rozmáchl mečem. Čepel se zaleskla a muž s vyřeštěnými očima pochopil, jaké mu hrozí nebezpečí. Stačil se rychle zaklonit, takže mu hrot pouze roztrhl tuniku a škrábl ho do hrudníku.

„Do hajzlu!“ utrousil dekurio a popohnal koně ve snaze přiblížit se k nepříteli a znovu ho seknout. Palčivá touha zabít protivníka ho zcela zaslepila a zabránila mu postřehnout nebezpečí, které mu hrozilo z druhé strany. Vůbec si nevšiml, že se k němu po svých blíží další nepřítel a chystá se ho bodnout do slabin. Náhle ucítil ránu, která mu připadala tupá jako rána pěstí, ale než se stačil otočit, soupeř uskočil dozadu. Meč měl potřísněný karmínovými skvrnami. Dekurio si uvědomil, že krev na meči patří jemu, ale neměl čas zkontrolovat si ránu, kterou utřžil. Letmý pohled mu totiž prozradil, že z celého Řekova doprovodu zůstal sám. Jeho druhové byli mrtví nebo umírali. Naproti tomu z mlčenlivých nepřátel, kteří se bili, jako kdyby byli stvoření k boji, padli pouze dva muži.

Kdosi ho popadl za ruku, v níž držel štít, a neurvale ho strhl ze sedla. Když dopadl na udusanou hlínu na cestě, vyrazil si dech. Zatímco ležel celý otřesený na zádech a zíral na modrou oblohu, slunce mu zastínila tmavá silueta. Dekurio věděl, že nadešel jeho konec, ale nemínil před ním zavřít oči.

Pohrdavě ohrnul rty. „Tak dělej, ty mizero!“

Žádné bodnutí mečem však nepřišlo. Muž se jednoduše otočil a odešel. K dekurionovi dolehlo šoupání nohou, odfrkávání koní a dusot kopyt, ale zakrátko všechno utichlo. Pak už slyšel jen nepřírozeně klidné zvuky letního odpoledne. Tiché bzučení hmyzu narušovalo pouze bolestné sténání muže, který se svíjel opodál v trávě. Dekurio nechápal, proč je ještě naživu a proč ho nepřítel ušetřil, i když před ním ležel na zemi a nemohl se bránit. Ztěžka se nadechl a pomalu se posadil.

Šestice přeživších nepřátel se opět rozjela na koních za Řekem a v dekurionově srdci vzplál hořký vztek. Selhal. Přestože obětoval celou eskortu, cizincům se podaří dostihnout jeho svěřence. Dokázal si živě představit, jak je velitel zpraží, až se společně se zbytkem doprovodu doplouží zpátky do pevnosti, kam byla přidělená jeho kohorta.

V tu chvíli se dekurionovi udělalo nevolno a pokusily se o něj mrákoty. Musel se opřít dlaní o zem, aby získal ztracenou rovnováhu. Hlína pod prsty mu připadala teplá, lepkavá a vlhká. Sklopil oči a zjistil, že sedí v kaluži krve. Své vlastní krve, uvědomil si mátožně. Potom si vzpomněl na sečnou ránu, kterou utřžil do slabin, a pochopil, že mu ostří přeťalo tepnu. Na trávu mezi rozhozenýma nohama se mu z ní valil proud rudé

krve. Okamžitě ji stlačil rukou, ale horká tekutina se nepřestávala drát ven a unikala mezerami mezi dekurionovými prsty. Po celém těle se mu rozléval chlad. Dekurio si s posmutnělým úsměvem uvědomil, že se už nemusí bát, jak ho velitel kohorty zpraží. Aspoň ne v tomhle životě. Zvedl oči a upřel pohled k drobným postavíčkám Řeka a dvou pretoriánů, kteří se snažili zachránit si holý život.

Jejich zoufalý úprk ho přestal trápit. Byli pro něj už jen temnými stíny, které se mihotaly mimo dosah jeho ochabujících smyslů. Svezl se zpátky do trávy a zadíval se na průzračně modrou oblohu. Zvuky, jež napovídaly, že se tu odehrála bitka, postupně utichly a zůstalo jen ospalé bzučení hmyzu. Dekurio zavřel oči, a zatímco ho pomalu opouštělo vědomí, vystavil své tělo teplému letnímu odpolednímu vzduchu.

Kapitola druhá

„Probud' se!“ Pretorián popadl Řeka za rameno a zatřásl s ním. „Narcisse! No tak, probud' se!“

„Marníš čas,“ řekl jeho společník, který jel vedle Řeka z druhé strany. „Toho nic nevzbudí.“

Oba zvedli oči a zadívali se zpět k vrcholu kopce, kde se jezdecký doprovod střetl s nepřáteli.

„Ten padavka se musí vzbudit. Jestli se okamžitě neprobere, je po nás. Pochybuju, že naši chlapci vydrží dlouho vzdorovat.“

„Nevydrží,“ podotkl jeho společník a přimhouřil oči. „Je po všem. Jedeme dál.“

Řek náhle zasténal a se zmučeným výrazem zvedl hlavu. „Co... co se děje?“ „Dostali jsme se do potíží, pane. Musíme rychle zmizet.“

Narcissus zavrtěl hlavou, aby rozehnal mlhu, která mu zastírala mysl. „Kde jsou ostatní?“

„Mrtví, pane. Musíme co nejrychleji pokračovat kupředu.“

Narcissus přikývl, vzal do rukou otěže a popohnal koně. Pretorián za Narcissem zezadu šťouchl Řekova koně mečem, aby přidal do kroku, a zvíře sebou zprudka škublo.

„Dávej pozor!“ vyštěkl Narcissus.

„Omlouvám se, pane, ale nesmíme ztrácet čas.“

„Podívej se na mě!“ Narcissus se rozezleně otočil, aby pretoriánovi připomněl, s kým mluví, a potom zaletěl očima zpátky k cestě. Pronásledovatelé právě zlikvidovali poslední zbytky doprovodu a opět je začali stíhat.

„Chápu,“ zamumlal. „Jedeme pryč.“

Narcissus pak během zběsilé jízdy upíral oči ke vzdálenému táboru a v duchu se modlil, ať se mezi hlídkami najde nějaký dostatečně pozorný muž, který si všimne obou hloučků a vyhlásí poplach. Pokud jim z generálova tábora nepřijede pomoc, možná tam nedorazí živý. Světlo, které se

odráželo od zbraní a výstroje tamních legionářů, mu připadalo stejně chladné, vzdálené a nedosažitelné jako třpytící se hvězdy na nebi.

Ani ne čtvrt míle za nimi se za hromového dusotu kopyt řítili kupředu nepřátelé. Narcissus věděl, že od nich nemůže očekávat žádné slitování. Nešlo jim o zajatce. Byli to zkrátka zabijáci, jejichž jediným úkolem bylo sprovodit ze světa císařova tajemníka, dřív než dorazí ke generálu Aulu Plautiovi. Narcissovi vrtala hlavou otázka, kdo si je najal. Narcissus si byl jistý, že kdyby se štěstí obrátilo a jeden z nich jim padl do rukou, generál by ve svém štábu určitě našel někoho, kdo dovede zlomit i nejodolnější muže. Přesto měl podezření, že by jim takto získané informace byly k ničemu. Nepřátelé, kteří se snažili odstranit Narcissa a jeho pána, císaře Claudia, si určitě počínali nesmírně chytře. Ty vrahy rozhodně najali za pomoci nějakých neznámých, snadno postradatelných prostředníků.

Měla to být tajná cesta. O tom, že se Claudiova pravá ruka vydala do Británie, aby se tam sešla s generálem Plautiem, měl vědět pouze císař a hrstka jeho nejvěrnějších úředníků. Když se tu Narcissus před rokem setkal s generálem naposledy, přijel sem pouze jako součást císařova doprovodu. Claudius se tehdy připojil k tažení na tak dlouho, aby mohl být svědkem porážky Caratacovy armády před Camulodunem a přisvojil si vítězství římských legií. Císařský doprovod tehdy sestával z několika tisíc osob a Claudius s Narcissem během něj nešetřili na luxusu ani na bezpečnostních opatřeních. Tentokrát bylo nutné cestovat v naprostém utajení. Narcissus, který se musel vydat na dlouhou pouť inkognito a bez zbožňovaného pohodlí, požádal prefekta pretoriánské gardy, aby mu půjčil dva muže ze své elitní jednotky. A pak se vydal nenápadným zadním východem z paláce na cestu, během níž ho doprovázeli Marcellus a Rufus.

Zprávy o jeho odjezdu přesto nějak unikly z paláce. Sotva se vzdálili z dohledu Říma, Narcissus pojal podezření, že je někdo sleduje a stopuje. Cesta za nimi totiž nikdy nebyla docela liduprázdná – pokaždé viděli v dálce nějakou nezřetelnou postavu. Mohli to být naprosto neškodní lidé a Narcissus je třeba podezíral úplně zbytečně, ale strach z nepřátel císařskému tajemníkovi odjakživa nedával spát a nutil ho přijímat všechna možná bezpečnostní opatření. Díky nim až dosud proplouval nástrahami života v císařském paláci mnohem snáz než většina ostatních lidí. Člověk, který hrál tak vysokou hru jako Narcissus, musel mít oči i vzadu

a vědět o všem, co se kolem něj šustne – nesměla mu ujít žádná změna, žádný čin, žádné sotva znatelné pokývnutí hlavou mezi aristokraty, kteří si vyměňovali klepy na palácových banketech.

Často mu přicházel na mysl bůh Janus, ochránce Říma se dvěma tvářemi. Ten také vyhlížel nebezpečí z obou směrů. Život v císařské domácnosti vyžadoval dvě tváře. Ta první budila dojem nadšeného služebníka dychtícího potěšit svého politického patrona i všechny výše postavené osoby, zatímco ve druhé se mísila proradnost s nesmlouvavou krutostí a odhodláním. Své pravé rozpoložení dával najevo pouze před těmi, které odsoudil k popravě. Dělal mu ohromnou radost, když jim mohl vmést do tváře, jaký odpor a znechucení v něm vyvolávají.

Teď se zdálo, že si smrt přišla pro něj. Děsil se jí a zároveň cítil naléhavou potřebu zjistit, který z jeho zavilých nepřátel ho chce sprovodit ze světa. Už se o to pokusil dvakrát – nejdřív v jednom hostinci v Noricu, kde nevinný spor kvůli několika rozlitym pohárům rychle přerostl ve vášnivou rvačku. Narcissus a jeho ochránci ji sledovali z odlehlého kouta. Náhle k nim ale vzduchem prosvištěl nůž. Marcellus si ho všiml a bleskově tajemníkovi natlačil hlavu do misky s dušeným masem. O zlomek vteřiny později se čepel zaryla do dřevěného sloupku za Narcissem.

Druhý pokus se odehrál o něco později, cestou do přístavu v Gesoriacu. Zčistajasna se za nimi objevila skupinka jezdců. Narcissus a jeho strážci nechtěli nic riskovat, a tak pobídlí své hřebce do trysku. Do přístavu dorazili na zcela vyčerpaných koních, kteří byli u konce s dechem. Na molu panoval čilý ruch – lodě směřující do Británie nabíraly na palubu zásoby určené pro Plautiovy legie a vracející se plavidla zase vykládala válečné zajatce, o jejichž dalším osudu se mělo rozhodnout na některém z trhů s otroky po celé říši. Narcissus nastoupil na první nákladní loď, jež měla vyplout do Británie. Když pak odrazila od rušného mola, Marcellus se jemně dotkl Narcissovy paže a kývl ke skupině osmi mužů, kteří mlčky sledovali vzdalující se plavidlo.

Narcissus se teď letmo ohlédl a s údivem zjistil, že nepřátelé ukrojili podstatnou část jejich náskoku. Tábor mu teď připadal ještě vzdálenější. „Dohánějí nás!“ zavolal na své strážce. „Udělejte něco.“

Marcellus vyslal rychlý pohled ke svému pretoriánskému společníkovi. Oba zvedli oči.

„Co ty na to?“ křikl na něj Rufus. „Zachráníme si zadek?“

„Proč ne? Rozhodně se nenechám zabít kvůli nějakýmu Řekovi.“

Pretoriáni se sklonili ke koňským šíjím a naléhavým pokřikem je donutili zrychlit tempo.

Když Narcissa předjeli, ustrašeně za nimi vykřikl: „Nenechávejte mě tady! Nenechávejte mě tady!“

Císařský tajemník kopl zvíře do boků a kůň pretoriány postupně dohlonil. Vyděšený Narcissus zaťal zuby. Do chřípí se mu dral nakyslý zápach koňského potu a při každém záškubu svého hřebce měl strach, že se zřítí na zem, která se pod ním míhala jako rozmazaná šmouha. Takovou hrůzu ještě nikdy v životě nezažil. S drkotajícími zuby se zapřísahal, že na koně už nikdy v životě nesedne. Odteď už nebude cestovat nijak jinak než v pomalých a pohodlných nosítkách. Když dohlonil své osobní strážce, Marcellus na něj mrkl.

„Takhle je to mnohem lepší, pane... už je to jenom kousek!“

Trojice se dál řítila vpřed a v uších jim burácel svištící vítr. Kdykoliv se ale Narcissus nebo některý z pretoriánů ohlédl, všimli si, že vzdálenost mezi nimi a nepřáteli se stále zmenšuje. Čím víc se blížili k táboru, tím víc koně pronásledovaných i pronásledovatelů umdlávali. Všichni jezdci cítili, jak se pod nimi koňská břicha, která připomínala obrovské měchy lapající po dechu, zprudka rozpínají a zase smršťují. Zvířata přešla ze zničujícího trysku do vyčerpaného klusu a jezdci rozčileně zvýšili úsilí, aby ze svých unavených koní vymáčkli poslední zbytky sil.

Když cesta opět vystoupala na mírnou vyvýšeninu, Narcissus si všiml, že už je od bezpečí tábora dělí pouze necelé dvě míle a v otevřené krajině před obranným valem cvičí a shánějí jídlo hloučky římských vojáků. Určitě již zahlédli blížící se jezdce, vyhlásili poplach a chystají se vyslat muže, aby to prověřili. Poklidná scéna před trojicí mužů pohánějících koně kupředu však zůstávala stále stejná, zatímco odstup prchajících od pronásledovatelů se neustále zmenšoval.

„Museli úplně oslepnout!“ zvolal rozhořčeně Rufus a začal zuřivě mávat rukou nad hlavou. „Tady, vy ochrápaná sebranko! Koukněte se sem!“

Cesta se opět začala svažovat, tentokrát k potoku, který se vinul podél okraje věkovitého dubového lesa. Narcissus zamířil s oběma strážci k brodu a krátce nato se poklidná hladina vody rozstříkla do všech stran. Celí mokří

vystoupali na druhý břeh a rozjeli se po křivolaké cestě mezi rozložitými duby. Nepřátelští jezdci se k nim už přiblížili na vzdálenost dvou set kroků. Cesta byla rozježděná a hluboké rýhy, které tu zanechala kola vozů, je přinutily zajet ke straně, aby si koně nepolámali nohy. V podrostu bylo plno trnitých keřů, které Narcissovi trhaly krátké kalhoty. Všichni se řítili vpřed se skloněnou hlavou, aby je nesrazily ze sedla okolní větve. Vzdálené šplouchání vody jim prozradilo, že nepřátelé dorazili k brodu.

Cesta se klikatila mezi stromy a na několika místech ji skrápěly sluneční paprsky, které pronikly zeleným příkrovem nad hlavami jezdců. Stromy před nimi se náhle rozestoupily a v dálce se objevil opevněný tábor. Při pohledu na něj Narcissus pocítil prudký nápor radosti a naděje, že přece jen možná přežijí.

Koně, z nichž kapala voda a stříkal pot, vyjeli na světlo.

„Vy tam!“ štěkl na ně kdosi. „Stát! Stát!“

Narcissus zahlédl ve stínu na kraji lesa skupinu odpočívajících vojáků. Kolem nich ležely hromádky čerstvě nasekaného dřeva a nedaleko se klidně pásli mezci. Muži si odložili oštěpy, ale jen tak daleko, aby na ně snadno dosáhli, a vedle nich stály štíty, zakřivenou spodní stranou zapřené o zem. Byli připraveni okamžitě je v případě potřeby popadnout.

Marcellus prudce trhl otěžemi a kuň zamířil k poskládanému dřevu. Pretorián se zhluboka nadechl. „Do zbraně! Do zbraně!“ vykřikl na ně.

Muži okamžitě zareagovali, a zatímco se trojice jezdců řítila přímo k nim, rozběhli se pro výzbroj. Optio, který jim velel, však vykročil s ostražitě zvednutým mečem vpřed.

„A kdo si do háje myslíte, že jste, milánkové?“

Jezdci zpomalili, ponořili se do houfu legionářů a teprve potom úplně zastavili koně. Marcellus seskočil ze sedla a ukázal k cestě.

„Za námi! Musíte je zastavit!“

„Kdo je za váma?“ zavrčel optio nabroušeně. „Co to plácáš?“

„Snaží se nás dohnat. Chtějí nás zabít.“

„Meleš jednu blbost za druhou! Koukej se uklidnit, člověče. Vysvětli mi to. Kdo jsi?“

Marcellus ukázal palcem na Narcissa, který se skláněl k šíji svého koně a lapal po dechu. „Zvláštní císařský vyslanec. Někdo nás napadl a zadupal náš doprovod do země. Jsou kousek za námi.“

„Kdo?“ zeptal se znovu optio.

„Nemám ponětí,“ přiznal Marcellus. „Ale každou chvíli nás doženou. Seřad' svoje muže!“

Optio si ho změřil podezíravým pohledem a přikázal vojákům, aby se seřadili. Většina už stačila popadnout výzbroj a postavila se do řady s oštěpem v jedné ruce a štítem ve druhé. Všichni pak upřeli oči k prostoru mezi stromy, kde ze stínu vystupovala cesta, která posléze pokračovala po travnaté pláni k táboru. V naprostém tichu čekali, až se objeví nepřátelští jezdci. Nic se však nedělo. Žádný dusot kopyt, žádný bojový pokřik, zkrátka nic. Mezi duby nic nezašustilo ani se nepohnulo a na cestě vedoucí do lesa nebyla patrná jediná známka života. Do napjatého ticha, které obestíralo legionáře a trojici jezdců, se z nedalekého stromu ozval hrdelní zpěv holuba. Optio chvíli čekal a pak se otočil ke třem cizincům, kteří mu narušili příjemnou přestávku mezi namáhavým sekáním dřeva.

„Tak co?“

Narcissus odtrhl pohled od cesty a pokrčil rameny. „Museli se stáhnout, jakmile si uvědomili, že jsme v bezpečí.“

„Pokud tam vůbec někdy byli.“ Optio zvedl obočí. „Nechtěli byste mi do háje vysvětlit, co to má znamenat?“

Kapitola třetí

„Podle mě ti plnovous nesluší.“

Narcissus pokrčil rameny. „Plní svůj účel.“

„Jaká byla cesta?“ zeptal se zdvořile generál Plautius.

„Jaká? Když si odmyslím, že poslední měsíc jsem musel každou noc strávit v nějakém zblešeném hostinci, že jsem musel jíst odpornou šlichtu, které se mezi chudými cestovateli říká ‚jídlo‘, že mě nedaleko brány tvého tábora málem dostihli nájemní vrazi...“

„Ano, takže když si tohle všechno odmyslíš,“ podotkl generál s úsměvem, „jaká byla cesta?“

„Rychlá.“ Narcissus pokrčil rameny a znovu upil trochu vody s citronem. Císařský tajemník a generál seděli pod plachtou na nízkém pahorku kousek od shluku stanů, které tvořily Plautiovo velitelství. Mezi dvěma sedátký stál stolek s mramorovou deskou a na něm ozdobný džbán s vodou a dvě sklenice, které jim jeden z otroků přinesl na občerstvení. Narcissus si svlékl propocené jezdecké oblečení a nechal si pouze lehkou plátěnou tuniku. Oba muži byli zbrocení potem a okolní vzduch jim připadal stejně těžký jako pozdní odpolední slunce, které žhnulo na blankytně modré obloze.

Kolem dokola se rozprostíral tábor. Na Narcissa, jenž byl zvyklý na mnohem menší přehlídky pretoriánských kohort v Římě, udělal ohromný dojem. Nebylo to samozřejmě poprvé, kdy v Británii viděl římskou armádu, jak se připravuje na tažení. Ještě měl v živé paměti, jak před rokem čtyři legie a jejich pomocné kohorty rozdrtily Caratacovo vojsko. Ale pohled na stany uspořádané do úhledných řad mu teď připadal nesmírně uklidňující. Každý stan obývalo osm mužů. Někteří vojáci cvičili uvnitř tábora, jiní se věnovali broušení mečů, dokud nebyly dokonale naostřené, a další se vraceli z výprav za jídlem s koši naplněnými moukou nebo se zvířaty, která si присvojili v blízkém okolí. Ze všeho čísel pořádek a nepřekonatelná moc Říma. Při pohledu na tak ohromnou a dokonale organi-

zovanou vojenskou sílu se zdálo nemožné, že by něco mohlo zhatit císařův záměr připojit tuhle zemi a její obyvatele pod správu impéria.

Narcissus o tom neustále přemýšlel. Byl to také důvod, proč se potajmu vydal z paláce do odlehlého římského tábora na řece Tamesis.

„Jak dlouho tu s námi zůstaneš?“ zeptal se generál.

„Jak dlouho?“ Narcissus nasadil pobavený výraz. „Ještě ses mě ani nezeptal, proč tu jsem.“

„Řekl bych, že to nějak souvisí se zájmem o průběh tažení.“

„Částečně ano,“ připustil Narcissus. „Takže jak pokračuješ, generále?“

„Sám to dobře víš – určitě čteš všechna hlášení, která nechávám posílat do císařského paláce.“

„No, ano. Jsou nabitá informacemi a nechybějí v nich ani ty nejmenší podrobnosti. Pokud to mohu říct, máš výborný styl. Trochu mi připomíná styl Caesarových zápisků. Velení tak ohromnému vojsku musí člověku stoupnout do hlavy...“

Plautius znal Narcissa dost dlouho, aby se nenechal obalamutit úlisnými slůvky, pro která Řek nechodil daleko. Navíc dobře rozuměl vytríbené mluvě palácových úředníků, a tak mu neunikla zastřená pohružka, která doprovázela tajemníkovu poslední poznámku.

„Srovnání s božským Juliem mi samozřejmě lichotí. Ale na rozdíl od něj nepravdu po moci.“

Narcissus se pousmál. „Ale no tak, generále, v muži tvého formátu, který má navíc na povel ohromné vojsko, přece musela vzklíčit aspoň trocha ambicí. Nepřekvapilo by mě to a ani bych tě od nich nezrazoval. Řím si ambiciózních generálů cení.“

„Řím možná ano. Ale u císaře bych o tom pochyboval.“

„Řím a jeho císař jsou jedno a totéž,“ opáčil vlídně Narcissus. „Kdyby někdo začal prosazovat jiný názor, některým lidem by to mohlo připadat pobuřující.“

„Pobuřující?“ Plautius zvedl obočí. „To nemyslíš vážně. Cožpak se situace v Římě natolik zhoršila?“

Narcissus se pomalu napil. Než postavil sklenici na stolek, dlouze se přes její okraj zadíval na generála. „Je mnohem horší, než si dokážeš představit, Plautie. Jak je to dlouho, co jsi naposledy vkročil do Říma?“

„Čtyři roky. A vůbec mi nechybí. Nezapomeň, že tehdy ještě třímál

otěže Gaius Caligula. Slyšel jsem, že Claudius je mnohem přístupnější. Prý se všechno obrátilo k lepšímu.“

Narcissus přikývl. „Ano, pro většinu lidí ano. Potíží je v tom, že císař se začíná až příliš spoléhat na pochybné rádce.“

„Předpokládám, že tebe se to netýká.“

„Samozřejmě,“ odpověděl Narcissus a zamračil se. „A mimochodem, není na tom nic k smíchu. Sloužím císaři stejně věrně jako všichni ostatní. Dalo by se říct, že jsem celý život zasvětil jeho úspěchu.“

„Od přátel v Římě jsem se dozvěděl, že se v posledních letech mimořádně daří tvým financím...“

„Vážně? Je snad něco zlého na tom, že člověk dostává za věrnou službu spravedlivou odměnu? Nepřijel jsem ale probírat svoje soukromé finance.“

„To zjevně ne.“

„A tvým přátelům bych radil, aby si pro příště důkladně rozmysleli, než přispěchají s podobnými poznámkami. Upovídaným jazykům se takovéto řeči většinou vrátí, pokud chápeš, co tím chci říct... varovat tě.“

„Vyřídím jim to.“

„Dobrá. Takže, jak už jsem říkal, v posledních měsících císař začal zakládat své úsudky na špatných radách. Zvlášť od té doby, co jeho oči i jiné části těla spočinuly na té kurvičce Messalině.“

„Slyšel jsem o ní.“

„Měl bys ji vidět,“ pousmál se Narcissus. „Myslím to vážně. Ještě nikdy jsem nikoho takového nepotkal. Sotva vejde do místnosti a začne po mužích házet očima, všichni se jí vrhají k nohám jako štěnata. Dělá se mi z toho špatně. A Claudius ještě není tak starý, aby mu mládí a krása nedokázaly zamotat hlavu. Navíc je chytrá. Jen Jupiter ví, s kolika milenci z císařského paláce se peleší, ale Claudius je přesvědčený, že je z něj naprosto u vytržení a není schopná provést sebemenší podlost.“

„A provádí je?“

„S určitostí to nevím. Možná ne záměrně. Messalina se ale chová tak skandálně, že to poškozuje císařovu pověst a Claudius vypadá jako hlupák. Pokud jde o to, jestli spřádá nějaké proradné plány... Nemám žádné důkazy. Jenom podezření. A pak tu jsou ti prokletí Osvoboditelé.“

„Měl jsem za to, že jsi s nimi před rokem zúčtoval.“

„Po vzpouře v Gesoriacu jsme většinu z nich zadrželi. Zůstalo jich ale

dost na to, aby loni v létě zorganizovali dodávku zbraní britským kmenům. Dokud se k nim ale nepřidají legie a pretoriánská garda, jsou bezmocní.“

„Takže jsi přijel prověřit moji věrnost?“ zeptal se Plautius a upřel na Narcissa soustředěný pohled.

„Proč bych se sem jinak vlácel? A proč bych cestoval v takovém utajení?“

„Nevšimne si někdo, že jsi pryč?“

„Někomu se muselo donést, že jsem odjel. Jenom doufám, že se to moc nerozkřikne. Palác začal rozšiřovat zprávu, podle které jsem vyrazil na ostrov Caprea, abych se zotavil z nemoci. Doufám, že se vrátím do Říma, dřív než nepřátelští špehové ve tvém štábu odešlou zprávu, že jsem tady.“

„Nepřátelští špehové v mém štábu?“ prohlásil Plautius teatrálně rozhořčeným tónem. „Co přijde dál? Císařští špehové?“

„Chápu tvou ironickou poznámku, Plautie. Ale neměl bys mými lidmi opovrhovat. Kromě toho, že mají shromažďovat informace o lidech, kteří mohou představovat hrozbu pro císaře, tě také chrání.“

„Před kým mě musejí chránit?“

Narcissus mu věnoval úsměv. „No přece před tebou samým, můj drahý Plautie. Jejich přítomnost tě bude neustále ubezpečovat, že císařský palác vidí a slyší úplně všechno. Takhle se krotí ambice a obrušují jazyky politicky méně zdatných velitelů.“

„Myslíš si, že takové ubezpečování potřebuju?“

„Nevím to jistě.“ Narcissus si pohladil vousy. „Potřebuješ ho?“

Oba muži na sebe chvíli mlčky hleděli. Generál Plautius pak zvolna sklopil oči ke sklenici, kterou stále otáčel v dlaních. Narcissus se tiše zasmál.

„Věděl jsem, že ne. Tím se dostávám k další otázce. Pokud jsi císaři věrný, proč tedy podkopáváš veškeré jeho snažení?“

Generál zprudka postavil sklenici na stůl a s rukama založenýma na hrudi prohlásil: „Netuším, co mi tím chceš říct.“

„Povím ti to jinak, méně vyčítavě. Proč se tak málo snažíš naplnit jeho cíle? Z mého pohledu jsi s armádou jenom upevnil zisky z loňska. Jediné úspěchy zaznamenal na jihozápadě legát Vespasianus s Druhou legií. Přestože máš mnohem silnější armádu a polovina kmenů na tomhle zaostalém ostrově s námi uzavřela spojení, nepodařilo se ti přinutit Carataca k boji. Jen stěží si dokážu představit příhodnější podmínky k postupu vpřed, k porážce nepřítele a k ukončení celého tažení.“

„Takže tebe pohoršují náklady na náš zdejší pobyt?“ ušklíbl se generál Plautius. „Některé věci se prostě nedají poměřit penězi.“

„To se pleteš!“ utál ho Narcissus, než mohl jeho patricijský společník začít vzletně hovořit o předurčeném osudu Říma a o potřebě rozšiřovat hranice impéria jako o úkolu každé následující generace. „V tomhle světě není nic, co by nemělo nějakou konkrétní cenu. Nic! Občas je nutné zaplatit ji zlatem. Jindy krví. Ale vždycky ji někdo uhradí. Císař potřebuje vítězství v Británii, aby upevnil své postavení. Řím za to bude muset zaplatit tisíci životů svých nejlepších vojáků. Je to sice politováníhodné, ale dá se to napravit. Vždycky přijdou nějací noví. Co si ale nemůžeme dovolit, je smrt dalšího císaře. Caligulova vražda málem uvrhla říši do zkázy. Kdyby pretoriánská garda neprosadila Claudiův nárok na trůn, měli bychom tu další občanskou válku – generálové zpítí vidinou moci by v honu za slávou zničili legie ve vzájemných soubojích. Impérium by se zakrátko stalo jenom uzavřenou kapitolou v dějinách pokorných mocností. Mohl by někdo soudný přát světu takový osud?“

„Moc hezké. A elegantně řečené,“ poznamenal Plautius. „Ale jak to souvisí se mnou?“

Narcissus si povzdechl. „Tvůj pomalý postup pro nás znamená velké náklady,“ řekl trpělivým tónem. „Císař kvůli němu přichází o dobrou pověst. Už před rokem oslavil triumf na počest vítězství v Británii. Přitom však stále dostávám požadavky na další vojáky, další zbraně, další zásoby.“

„Jenom to tu uklízíme.“

„Ne. Uklízí se až po porážce nepřítele. Vy tu jen odčerpáváte další a další zdroje. Tenhle ostrov je jako houba. Neustále pohlcuje muže, peníze a politickou moc. Můj milý Plautie, jak dlouho to ještě potrvá?“

„Jak jsem napsal ve svých hlášeních, daří se nám postupovat. Pomalu, ale odhodlaně. Míli za míli zatlačujeme Carataca nazpátek. Zakrátko se bude muset otočit a postavit se nám v boji.“

„Kdy to bude, generále? Za měsíc? Za rok? Nebo to potrvá ještě déle?“

„Počítám, že do několika dnů.“

„Dnů?“ Narcissus se zatvářil pochybovačně. „Vysvětli mi to, prosím.“

„Rád. Caratacus táboří se svým vojskem necelých deset mil odsud,“ začal Plautius a ukázal na západ. „Ví o nás a uvědomuje si, že od něj při dalším přesunu čekáme ústup. Zatím to tak pokaždé udělal. Jenomže teď

má v plánu překročit několik nedalekých brodů přes řeku Tamesis, obejít nás a zničit všechny kmeny na jižním břehu, které jsme si podmanili. Možná se dokonce pokusí vydrancovat naši zásobovací základnu v Londiniu. Je to dobrý plán.“

„To je pravda. A jak ses o něm dozvěděl?“

„Jeden z nejvýznamnějších náčelníků v Caratacově armádě je můj špeh.“

„Vážně? To je poprvé, co o něm slyším.“

„Některé informace jsou příliš choulostivé, než abych se s nimi svěřoval v hlášení,“ odpověděl Plautius samolibě. „Nikdy nevíš, komu může padnout do rukou. Mohu pokračovat?“

„Prosím.“

„Caratacus ale neví, že jsme přesunuli Druhou legii z Callevy a uložili jí, aby hlídala brody. Ocitne se tak v pasti mezi naší armádou a řekou. Tentokrát nebude mít kam utéct. Musí se otočit a svést bitvu. A až se to stane, rozdrtíme ho. Potom se ty i císař dočkáte svého vítězství v Británii, Narcisse. Zůstane jenom pár nespokojenců v hornatém kraji na západě a samozřejmě i ti divoši z Kaledonie. Nějaká snaha podrobit si je se možná ani nevyplatí. Postačí zbudování nějaké ochranné bariéry, přes kterou se do naší provincie nedostanou.“

„Bariéry? Jaké bariéry?“

„Příkopu, hradby, možná kanálu.“

„To bude hrozně drahé.“

„Povstání je mnohem dražší. Tyhle úkoly však přinese teprve budoucnost. Teď se musíme soustředit na Caratacovu porážku a na zlomení odporu místních kmenů. Určitě tu budeš chtít zůstat a sledovat bitvu, že?“

„Samozřejmě. Už se na to těším. Skoro stejně jako na chvíli, kdy budu moct všechno sdělit císaři. Získáš si dobré jméno, Plautie. My všichni.“

„Můžu nám tedy připít?“ Plautius dolil obě sklenice a zvedl svoji k připitku. „Na zkázu císařových nepřátel a... rozhodující vítězství nad barbary!“

„Na vítězství!“ přitakal Narcissus a s úsměvem vyprázdnil sklenici.

Kapitola čtvrtá

Centurioni II. legie seděli ve velitelském stanu na stoličkách sestavených do několika řad a čekali, až jim jejich legát udělí instrukce. Během celého dlouhého dne připravovali legii na rychlý postup, který měli zahájit hned nazítří ráno. Kromě legáta Vespasiana, jenž žádnému z důstojníků na velitelství neprozradil jediné slovo, neměl nikdo z nich tušení, kam se vydají. Slunce zapadlo teprve před chvílí a vzduch se hemžil množstvím pakomárů. Poletovali kolem mihotavých plamínek olejových lamp, a když se některá hloupější potvůrka odvážíla vletět do ohně, ozvalo se zapraskání a zasyčení. Na čelní stěně uvnitř stanu visela na dřevěném rámu mapa znázorňující okolí řeky Tamesis.

V prvních třech řadách sedělo šest centurionů třetí kohorty. Na úplném okraji řady se krčil vysoký tmavovlasý mladík, který ani trochu nezapadal mezi ošlehané vráscité tváře ostatních centurionů. Ve skutečnosti se zdálo, že jen tak tak splňuje věkovou hranici pro službu v legii. V protáhlé tváři orámované tmavou vlnitou kšticí mu svítily hnědé oči. Pod tunikou, drátěnou košilí a koženými popruhy byla dobře patrná jeho vyzáblá postava. Holé paže a nohy neměl příliš svalnaté, ale šlachovité a štíhlé. Ačkoliv byl oblečený do centurionské uniformy, na níž měl připnutá dvě lesknoucí se vyznamenání, stále vypadal jako hoch. Kradmé pohledy, které vysílal kolem sebe, svědčily o mladíkově nervozitě.

„Catone! Přestaň sebou do prdele furt mlít!“ zamručel centurion vedle něj. „Jseš jak blecha v rozžhaveném kotlíku.“

„Promiň. Za to může to vedro. Všechno mě kvůli němu svědí.“

„Nejseš sám,“ usadil mladíka starší kolega. „Zajímalo by mě, co se na tomhle podělaném ostrově pokazilo. Když zrovna neprší a není vlhko, tak je zase parák, že by jeden omdlel. Už by se to zdejší počasí mělo rozhodnout, co vlastně chce. Něco ti povím – do týhle díry jsme neměli lézt. Proč nás sem vlastně zavolali?“

„Jsme tady, protože tu musíme být, Macrone,“ odpověděl mu s úsměvem mladík. „Vzpomínám si, jak jsi mi říkal, že tahle odpověď vždycky sedí.“

Macro si odplivl na zem mezi sandály. „Chci ti pomoci, a ty se mi za to odvděčíš odmlouváním. Proč se vlastně namáhám?“

Cato se znovu usmál, tentokrát srdečněji. Ještě před několika měsíci sloužil jako Macronův optio, zástupce velitele centurie, v jejímž čele stál právě jeho starší kolega. Většinu věcí týkajících se života ve vojsku se během posledních dvou let naučil jenom díky Macronovi. Teprve před deseti dny dostal Cato své první velení a od té doby měl pocit, jako kdyby ho neustále zahlcovaly nepříjemné povinnosti vyplývající z jeho nové hodnosti. Před osmdesáti vojáky své centurie si proto vždy nasazoval chladnou odměřenou masku a v duchu se modlil, aby ji jeho podřízení neprohlédli a nespatriili pod ní nervózního a zmučeného člověka. Pokud by se to stalo, jeho velitelská autorita by se rázem rozplynula. Cato se toho děsil. Měl jen omezený čas, aby si získal jejich věrnost. Nebyl to snadný úkol, protože zatím si stěží stačil zapamatovat jména jednotlivých vojáků a jejich vlastnosti mu ještě zůstávaly utajeny. Přistupoval k nim tvrdě, možná dokonce ještě nekompromisněji než většina centurionů, ale přitom si uvědomoval, že dokud je o svých kvalitách nepřesvědčí v boji, jako svého velitele ho nepřijmou.

Macro je na tom úplně jinak, pomyslel si Cato s náznakem zatrpklosti. Než ho povýšili, odsloužil si deset let jako řadový legionář a jeho nová hodnost k němu pak přilnula jako druhá kůže. Nemusel nikomu nic dokazovat a jizvy na těle zkušeného centuriona dokonale vypovídaly o jeho bojové odvaze. Kromě toho byl Macro menší a podsaditější než Cato, takže se od svého mladšího přítele lišil i po fyzické stránce. Každému legionáři stačilo, aby se na Macrona jenom podíval, a rázem si uvědomil, že centurion není typ muže, kterého by si člověk mohl dovolit rozčilovat, pokud si chce zachovat všechny zuby.

„Tak kdy už do hajzlu začnem?“ zamumlal Macro a zaplácl pakomára, který mu dosedl na koleno.

„Do pozor!“ zahulákal na ně od boku stanu prefekt tábora. „Přichází legát!“

Centurioni okamžitě vstali ze stoliček a postavili se do pozoru. Strážný mezitím zvedl chlopeň stanu a dovnitř vešel velitel II. legie. Vespasianus

byl mohutně stavěný muž se širokým obličejem, na němž už mu služba v armádě vyryla několik hlubokých vrásek. Nedalo se o něm říct, je hezký, ale cosi v jeho tváři působilo uklidňujícím dojmem. Nebylo v ní ani stopy po přezíravosti a nadutosti jako u jiných příslušníků senátorské vrstvy. Vespasianus do ní povýšil teprve nedávno – jeho rodina do té doby náležela k jezdeckému stavu a dědeček sloužil jako centurion ve vojsku Pompeia Velikého. Vespasianus tedy nebyl nijak odtržený od světa lidí, jimž velel. Jeho muži k němu díky tomu přilnuli do takové míry, že II. legie slavila jeden úspěch za druhým a vysloužila si během tažení nejednu poctu.

„Pohov, pánové. Posad'te se, prosím.“

Vespasianus počkal, dokud se ve stanu nerozhostilo ticho. Když všichni zmlkli a jediné zvuky přicházely dovnitř zpoza kožených stěn stanu, přistoupil k mapě a odkašlal si.

„Pánové, do úspěšného konce tažení už zbývá pouze několik dní. Caratovo vojsko pochoduje přímo do pasti, která mu přinese naprostou zkázu. Jakmile ho porazíme a polapíme, všechny kmeny, které nám doposud vzdorují, ztratí jakoukoliv vůli k dalšímu odporu.“

„To bych chtěl vidět,“ zašeptal Macro. „Kolikrát už jsme to slyšeli?“

„Pssst,“ sykl Cato a šťouchl do něj.

Legát, který svým úvodem zaujal pozornost obecenstva, zvedl hůl k zavěšené mapě. „Tady je náš tábor, kousek od řeky Tamesis. Naši atrebatští zvědové nám nahlásili, že téhle oblasti se říká Tři brody – ze zjevného důvodu.“ Legát posunul hůl a ukázal na krajinu severně od tří zmíněných brodů. „Caratacus se stahuje před vojskem generála Plautia a měl by dorazit sem, kousek od nich. Kdykoliv generál a jeho tři legie postoupili kupředu, Caratovo vojsko zatím pokaždé jednoduše vyklidilo pole. Nyní Caratacus vyšel z předpokladu, že od něj očekáváme podobný krok i tentokrát, a rozhodl se pro úplně jinou taktiku. Místo ústupu chce převést svoji armádu přes trojici brodů a dostat se za nás. Tím ohrozí naše zásobovací cesty a odřízne legie od tábora v Londiniu. Pokud se mu to podaří, sice nad námi nezvítězí, ale získá k dobru několik měsíců, než zase nabudeme vrchu.“

Ti pozornější z vás si při pohledu na mapu určitě uvědomili, že tím dost riskuje. Tři brody leží v širokém ohybu řeky. Pokud je zatarasíme a generálovy legie obsadí otevřenou stranu záhybu, Caratacus se ocitne

v pasti, zády k řece. Nebude mít kam uniknout. Zůstanou mu pouze dvě možnosti: vzdát se, nebo svést bitvu.

Druhá legie se zítra za úsvitu vydá obsadit brody. Zabodáme do koryta řeky ježky a dřevěné kůly a zaujmeme na našem břehu řeky obranné postavení. Caratacus se bude snažit dostat hlavně k těmto dvěma brodům – tady a tady. Jsou široké, takže na jejich obranu bude zapotřebí většina našich mužů. Proto převezmu velení nad první, druhou, čtvrtou a pátou kohortou a zůstanu u brodu, který je nejdál po proudu řeky. Šestá, sedmá, osmá, devátá a desátá kohorta budou pod velením prefekta tábora Sexta bránit druhý brod kousek od prvního proti proudu.“

Vespasianus ukročil stranou a poklepal na mapu holí. „Poslední brod Caratacus pravděpodobně nevyužije. Je dost úzký a proud v něm má velkou sílu. Přesto by se tam mohly pokusit dostat na druhý břeh některé lehčí jednotky. Tomu musíme zabránit. Tento úkol připadne třetí kohortě. Myslíš, že to tvoji chlapci zvládnou, Maximie?“

Všechny hlavy se otočily ke druhému konci řady, v níž seděl Cato. Centurion s protáhlou tváří a výrazným nosem, který velel kohortě, v níž sloužili i Macro s Catonem, stiskl rty a přikývl.

„Na třetí kohortu se můžeš spolehnout, pane. Nezklameme tě.“

„S tím počítám,“ odpověděl Vespasianus s úsměvem. „Proto jsem tě vybral. Pro bývalého důstojníka pretoriánské gardy to určitě nebude problém. Nezapomeňte, že nikdo z nepřátel nesmí překročit řeku. Pokud chceme rychle dokončit tažení, musíme je zničit do posledního muže... Takže, máte nějaké otázky?“

Cato se rozhlédl. Doufal, že ruku zvedne i někdo jiný. Když ale viděl, že ostatní centurioni sedí apaticky na svých místech, nervózně polkl a přihlásil se.

„Pane?“

„Ano, centurione Catone?“

„Co když se nepřátelé proboují přes jeden z brodů? Jak se to dozvědí ostatní části legie?“

„Dvě jezdecké jednotky jsem připojil pod své velení a po jedné jsem přidělil Sextovi a Maximiovi. Pokud se něco pokazí, upozorní ostatní, a bude-li to nezbytné, legie se ve tmě stáhne sem. Musíme zajistit, aby taková situace nenastala. Dobře se opevněte a postarejte se, aby vaši muži

podali co nejlepší výkon. Budeme mít několik výhod. V náš prospěch bude hrát moment překvapení a pomůže nám také jejich rychlý postup motivovaný snahou dosáhnout co nejdřív brodu. Pokud odvedeme dobrou práci, nová provincie bude skoro naše. Potom už budeme muset jenom rozprášíť posledních pár hnízd odporu. A soustředit se na dělení kořisti.“

Poslední legátova poznámka vyvolala v řadách centurionů souhlasné mumlání. Cato si všiml, že mužům sedícím vedle něj se při představě podílu na kořisti rozsvítily oči. Jako centurioni mohli očekávat slušné příjmy z prodeje místních mužů, které zajali během uplynulého roku. Všechna půda měla připadnout císařské kanceláři, která si při jejím rozprodávání přijde na ohromné jmění. Když se legionáři napili, častovali tento systém zatrpklými poznámkami. Nerovnost mezi prostými vojáky a centuriony znamenala jistotu, že mnohem větší nerovnost mezi centuriony a císařskými prodejci pozemků zůstane stranou všeobecného zájmu.

„Ještě nějaké otázky?“ zeptal se Vespasianus. Když se už nikdo další neozval, otočil se legát k prefektovi tábora. „Dobrá, Sexte, můžeš jim dát rozchod.“

Důstojníci vstali ze stoliček a postavili se do pozoru. Jakmile Vespasianus vyšel ze stanu, Sextus zavelel pohov. Prefekt jim před odchodem ještě připomněl, aby si u generálových písařů vyzvedli psané rozkazy. Centuriony třetí kohorty však Maximius energicky zarazil zvednutím ruky.

„Ne tak rychle, chlapci. Jakmile rozmístíte noční hlídky, chci si s vámi promluvit u sebe ve stanu.“

Macro a Cato si vyměnili rychlý pohled, který Maximiovi neunikl. „Moji noví centurioni můžou být klidní. Nechci je dlouho zdržovat a plýtvat jejich drahocenným časem.“

Cato zrudl.

Maximius mladíka probodl chladným pohledem, ale pak mu tvář projasnil úsměv. „Hlavně za mnou oba přijďte před střídáním první hlídky.“

„Ano, pane,“ odpověděli Macro a Cato.

Maximius rázně přikývl, otočil se na patě a prkenně odkráčel ze stanu.

Macro provázel velitele kohorty zkoumavým pohledem. „Co to mělo znamenat?“

Nejbližší centurion ukročil stranou a opatrně Maximia sledoval, dokud neprošel chlopněmi stanu. Teprve potom tiše oslovil oba centuriony.

„Být vámi, snažil bych se nic neriskovat.“

„Neriskovat?“ zamračil se Macro. „Co to meleš, Tullie?“

Gaius Tullius byl po Maximiovi služebně nejstarší centurion; ve vojsku prožil dvacet let a absolvoval několik tažení. Přestože se choval rezervovaně, když byli Macro s Catonem přiděleni ke třetí kohortě, přivítal je ze všech důstojníků jako první. Další dva centurioni – Gaius Pollius Felix a Tiberius Antonius – zatím s Catonem neprohodili víc slov, než bylo nezbytně nutné, a mladík z jejich postoje vycítil zřetelné nepřátelství. Macro měl větší štěstí. Znali ho už před jeho povýšením a chovali se k němu srdečně. Nic jiného jim ani nezbývalo, protože Macro se stal centurionem dřív než oni.

„Tullie?“ popíchl ho Macro.

Tullius váhavě otevřel ústa, jako by se už už chystal něco poznamenat. Pak ale zavrtěl hlavou. „O nic nejde. Hlavně si Maximia nesnažte znepřátelit. Především ty, hochu.“

Cato stiskl rty do tenké linky a Macro se neubráníl smíchu.

„Nebud' tak urážlivej, Catone. Jseš možná centurion, ale musíš lidem odpustit, když si tě spletou s děckem.“

„Děcka nenosí tohle,“ odsekl Cato a poklepal si na vyznamenání. Okamžitě ale zalitoval, že se ve snaze ospravedlnit se zachoval tak nedospěle.

Macro s omluvným úšklebkem zvedl obě ruce. „Tak jo! Promiň. Ale rozhlídni se kolem sebe, Catone. Vidíš tu někoho, kdo by od tebe byl vzdáleněj třeba jenom pět nebo deset let? Určitě zjistíš, že jseš dost nápadná výjimka.“

„Výjimka možná ano,“ dodal Tullius tiše, „ale jestli ví, co je pro něj nejlepší, radši by neměl vyčnívat.“

Veterán se otočil a vydal se za Felixem a Antoniem k východu ze stanu. Macro na něm zůstal viset pohledem a poškrábal se na bradě.

„Copak tím asi myslel?“

„Ty to nevíš?“ zamumlal Cato roztrpčeně. „Velitel naší kohorty si zjevně nemyslí, že na to mám.“

„Blbost!“ zvolal Macro a lehce ho šťouchl do ramene. „Všichni v legii tě znaj. Nikomu nemusíš nic dokazovat.“

„Tohle řekni Maximiovi.“

„Jednoho dne to možná udělám. Teda jestli to dřív nepozná sám.“

Cato zavrtěl hlavou. „Maximius přijel k legii teprve před pár měsíci společně s posilami, které jsme dostali, když jsme byli v lazaretu v Callevě. Je docela možné, že o mně nikdy neslyšel.“

Macro štouchl do jednoho z Catonových vyznamenání. „Tohle by mu mělo říct všechno, co potřebuje. Tak jdeme, musíme rozmístit hlídky. Nechceme přijít k Maximiovi pozdě, nebo jo?“

Kapitola pátá

Jakmile Cato s uspokojením zjistil, že jeho optio správně zorganizoval hlídky, vydal se přes dvě řady stanů k Macronově centurii a nahlédl přes chlopeň do největšího stanu na konci řady. Macro seděl u nízkého stolku a prohlížel si v mdlém světle olejové lampy jakési voskové tabulky.

„Připravený?“

Macro zvedl hlavu, odstrčil tabulky stranou, vstal ze stoličky a vykročil ke Catonovi. „Jo. Už toho mám dost. Podělaný potvrzení o výplatách žoldu. Občas lituju, že už nejseš můj optio. Úředničina byla mnohem jednodušší. Zase bych se mohl věnovat pořádný práci.“

Cato chápalv přikývl. Život tehdy býval pro oba mnohem jednodušší. Díky tomu, že měl Cato nad sebou jako centuriona právě Macrona, nemusel při vstupu do armády převzít na svá bedra příliš velkou zodpovědnost. Když ho občas okolnosti přinutily ujmout se velení, Cato se vždycky se svými povinnostmi úspěšně popral. Pak ale pokaždé s úlevou předal otěže velení zpátky Macronovi. S povýšením na centuriona však tohle všechno bylo pryč. Catona nejenže pronásledoval pocit, že ho všichni ostatní neustále hodnotí, ale zároveň se přistihl, že se pořád hodnotí i on sám. Pohled na vyzáblou chlapeckou postavu v uniformě centuriona ho nijak netěšil.

„Jak se s tím pere Figulus?“ zeptal se Macro cestou k velkému čtvercovému stanu, kde se nacházelo velení třetí kohorty. „Nechápu, proč sis ho vybral jako optiona. Když ten kluk nebojuje, akorát jde všem na nervy.“

„Zvládá to docela dobře.“

„No ne! Vážně?“ prohodil Macro zvesela. „Vyzná se v úředničině? Zvládá akorát věci, co nějak souvisej s vejplatou jeho žoldu, co? Ale co ty ostatní blbosti?“

„Já... právě ho zaučuju.“

„Zaučuješ? To znamená, že ho učíš číst a psát?“

Cato sklonil hlavu, aby skryl zachmuřený výraz v obličeji. Macro nova poznámka trefila do černého. Figulus byl v mnoha ohledech špatná volba – jen stěží se dokázal podepsat, a když měl počítat částky přesahující skromné úspory, které si nastrádal během prvního roku služby, byl naprosto v koncích. Cato přesto neváhal a okamžitě mu nabídl pozici optiona. Figulus byl skoro stejně starý jako on a Cato zoufale potřeboval vidět mezi muži pod svým velením nějakou známou tvář. Většina legionářů, které poznal po příchodu k Macro nově staré centurii, zahynula nebo opustila armádu jako invalidé. Zbytek byl přidělen k různým centuriím v bojem zdecimované kohortě. Cato se tedy musel spokojit s Figulem.

Ve snaze omluvit toto rozhodnutí si připomněl, že Figulus není úplně neschopný. Pocházel z Galie a se svou vysokou urostlou postavou se mohl směle měřit s jakýmkoliv legionářem, ale i nepřitelem. Kromě toho díky své uvolněné a bezelstné povaze dobře vycházel s ostatními vojáky. Pro Catona představoval užitečné pojítko mezi ním a jeho centurií. Figulus si stejně jako jeho mladý centurio přál dokázat, že nebyl povýšen jen tak pro nic za nic. Jenomže snaha naučit novopečeného optiona základům práce s účetními dokumenty brzy narazila na hranice Catonovy trpělivosti. Pokud se situace rychle nezlepší, Cato bude muset převzít na své bedra i většinu optionových povinností.

„Vždycky ho můžeš vyhodit,“ navrhl Macro.

„Ne,“ opáčil tvrdošíjně Cato. „Zvládne to.“

„Jak myslíš. Je to tvoje rozhodnutí, mladej.“

„Ano. Je to moje rozhodnutí. A nejsi můj otec, Macrone, takže se tak prosím přestaň chovat.“

„Jasně! Jasně!“ Macro rezignovaně zvedl ruce. „Už budu mlčet.“

„Dobře...“

„Takže, co si myslíš o našem příteli Maximiovi?“

„Ještě ho neznám tak dobře, abych si na něj mohl udělat názor. Případá mi docela schopný. Dává si ale záležet na každé hlouposti.“

Macro přikývl. „Je ze starý školy – každá přezka musí bejt pevně zapnutá, každej meč nablejskanej, div že z toho člověk neoslepne, a na přehlídce na sobě nesmíš mít ani kapku bláta. Takovýhle lidi tvořej páteř armády.“

„Víš něco o jeho minulosti?“ zeptal se Cato a zaletěl pohledem ke svému společníkovi. „Mluvil jsi už o něm s někým?“

„Včera jsem v jídelně hodil řeč s Antoniem. Přijel se stejnéma posilama jako on a seznámil se s Maximiem v táboře v Gesoriacu.“

„A?“

„Moc jsem toho nezjistil. Skoro deset let sloužil jako centurion ve všech koutech říše. Předtím byl v pretoriánský gardě. Odsloužil si tam pár let a pak odešel k legiím.“ Macro zavrtěl hlavou. „Nechápu, proč se nechal přeložit. Kvůli službě v gardě bych byl schopnej zabíjet. Lepší žold, lepší kasárna, veškerý pohodlí a nejlevnější nálevny, který Řím nabízí.“

„Možná až příliš příjemná služba, ne?“

„Co?“ zalapal Macro udiveně po dechu. „Co je to za blbost? Určitě to má něco společného s tou tvou pošahanou filozofií. Hele, nikdy nic není až příliš příjemný, mladej. Věř mi.“

„Mluví z tebe epikurejec, Macrone.“

„Táhni někam...“

Mezitím dorazili k Maximiovu stanu. Podél okrajů chlopni se mihotala slabá záře. Dvojice strážců sledovala centuriony, jak se noří ze tmy. Jeden z nich ustoupil stranou, zvedl chlopeň a přidržel ji před nimi. Macro vešel jako první. Ocitli se v dusném horkém vnitřku stanu. Maximius seděl u nízkého stolku a před sebou měl pět stoliček, z nichž tři už byly obsazené dalšími centuriony třetí kohorty.

„Děkuju, že jste se k nám připojili,“ řekl úsečně Maximius takovým způsobem, jako kdyby se opozdili.

Podle Catonova odhadu zbývalo do signálu ke střídání stráží ještě téměř půl hodiny, ale než ho vůbec napadlo něco namítnout, Macro předstoupil před něj.

„Omlouváme se, pane.“

„Posaďte se, přátelé. Pak začneme.“

Když se usazovali na stoličky, Macro na Catona varovně zvedl obočí. Catona napadlo, že tohle je zřejmě způsob, jakým Maximius míní řídit svou kohortu. Chtěl – ne, požadoval –, aby jeho podřízení překonávali požadavky, které na ně kladl svými rozkazy. Když si budou muset řadu věcí domýšlet, zůstanou neustále ve střehu. Cato si už všiml, že podobná situace panuje i v několika dalších kohortách, a okamžitě k těmto způsobům pojal odpor. Velitel, který se choval jako Maximius, si nikdy nemohl být jistý, že jeho rozkazy budou vyplněné tak, jak očekával.

Když se oba poslední příchozí usadili, Maximius si odkašlal, vypjal hrud a oslovil své důstojníky. „Když jsme se tu konečně všichni sešli... Viděli jste legátovu mapu a pochopili, jaký úkol nás čeká. Pokud udržíme všechny brody, Caratacus je poražený. Zítra vyrazíme z tábora jako první, ještě před úsvitem, protože nás čeká nejdelší cesta. Půjdeme po zásobovací trase, která vede až k brodu. Kolem poledne bychom měli dorazit k základně batavské pomocné kohorty. Tam si odpočineme a využijeme jejich zásoby. Brod leží asi o míli dál na sever, takže ho krátce nato obsadíme a opevníme. Měli bychom tam dorazit s velkým předstihem. Vaši muži tu zítra nechají všechny svoje věci. Musí být připraveni k boji, takže si s sebou neponesou nic jiného než zbraně. Budeme pochodovat do bitvy. Nechci vidět žádné flákání, žádné opoždování... a žádné vzdávání se, až narazíme na nepřátele. Na druhou stranu,“ pokračoval s úšklebkem, „pokud se budou chtít vzdát naši protivníci, musíme udělat všechno, co je v našich silách, abychom jim vyhověli. S trochou štěstí nad nimi zvítězíme a ještě získáme malé jmění. Rozumíte?“

Všichni centurioni kromě jednoho vážně přikýkli. Maximius se otočil k Macronovi.

„Co se děje?“

„Vážně si můžem dovolit brát zajatce, pane?“

„Můžeme si dovolit nebrat je?“ odpověděl Maximius se smíchem. „Máš něco proti bohatství, Macrone? Nebo chceš odejít do výslužby jako chudák?“

Macro se zdvořile usmál. „Mám rád peníze jako všichni ostatní, pane. Ale budeme jenom jedna kohorta, úplně odříznutá od zbytku legie. Jestli začneme vyčleňovat muže k hlídání zajatců, oslabíme se. Nelíbí se mi, že Britové budou nejenom před náma, ale i za náma, ať je odzbrojíme, nebo ne. Říkáme si o průsvih, pane.“

„No tak, Macrone, myslím, že přeháníš. Co si o tom myslíš ty, Catone? Souhlasíš se mnou, mladíku?“

Cato v prvním okamžiku instinktivně podlehl panice a chvatně se snažil vymyslet odpověď na Maximiovu přímou otázku.

„Nevím, pane. Záleží na tom, kolik jich bude. Pokud je zvládneme, samozřejmě bychom zajatce měli brát. Jak ale říká Macro, jestliže budeme čelit velkému množství nepřátel, musíme proti nim poslat všechny muže, které máme. V tom případě pro nás budou zajatci představovat nebezpečí... pane.“

„Jistě.“ Maximius zamyšleně přikývl. „Takže podle vás bychom měli být obezřetní? Myslíte, že díky tomu se Římané stali pány celého světa?“

„To netvrdím, pane. Jenom si myslím, že bychom měli splnit rozkazy a nesnažit se zbytečně riskovat.“

„To já taky!“ odpověděl Maximius a halasně se rozesmál. Felix a Antonius se k němu přidali. Tullius se jen usmál. Když se Maximius uklidnil, předklonil se a poplácal Catona po rameni. „Neboj se. Nic riskovat nebudu. Dávám ti své slovo. Zároveň však nechci promarnit příležitost snadno přijít k penězům. Máš ale pravdu, že bychom měli být opatrní. Zítra uvidíme, jak se situace vyvine, a zařídíme se podle toho. Uklidní tě to, mladíku?“

Cato přikývl.

„Dobře. Takže to bychom měli,“ dodal Maximius a ustoupil o krok vzad, aby formálněji oslovil všechny centuriony. „Vyslechli jsme si rozkazy. Chtěl bych vás ujistit, že jsem odhodlaný splnit se svou kohoutou úkol, který jí přiřkl legát. Od vás a od vašich mužů zítra nebudu očekávat nic menšího než nejlepší výkon. Svým legionářům nastavuju laťky vysoko, protože chci, aby se z nás stala nejlepší kohorta, jaká vůbec existuje. Nejen v téhle legii, ale v celé armádě.“ Poté se odmlčel a přejel pohledem tváře centurionů, jako by v nich pátral po jakýchkoliv známkách odporu. Cato jeho pohled ustál, aniž dal najevo, jaké emoce jím zmítají.

„Je mi jasné, pánové, že kohortě velím sotva měsíc, ale bedlivě jsem sledoval všechny centurie a můžu s jistotou říct, že jsem nikdy nesloužil s tak dobrými vojáky... mimo Řím. Měl jsem příležitost posoudit Felixův, Antoniův a Tulliův potenciál a zatím mi děláte radost. Jste dobří velitelé. Tím se dostávám k našim novým přírůstkům...“ Maximius se otočil čelem k Macronovi a Catonovi a krátce se usmál. „Přečetl jsem si vaše záznamy a jsem rád, že pode mnou sloužíte. Macrone, jsi centurionem teprve dva roky a můžeš se pyšnit skvělými záznamy a pochvalami od legáta i samotného generála Plautia. Během služby v mojí kohortě určitě dostaneš spoustu příležitostí pokračovat ve stejném duchu.“

Macronovi se na zlomek vteřiny znechuceně sevřel žaludek. Sloužil pod orly už přes patnáct let. Patnáct let plných zkušeností a nejurputnějších bitev, které se kdy odehrály. Nikdo z rybářské vesnice nedaleko Ostie, odkud před lety odešel, by ho teď zřejmě nepoznal. Podsaditý chlapec, který se vydal do Říma, aby vstoupil do vojska, byl už jen dávnou vzpo-

mínkou. Povýšenecký tón, jímž ho jeho nadřízený přivítal, Macrona roz-
pálil do běla. Centurion však zaťal zuby a toporně přikývl. „Děkuju, pane.“

Maximius se usmál a obrátil pohled ke Catonovi. „Některé záznamy se
samozřejmě četly rychleji, centurione Catone. Přes své mládí jsi dosáhl
obdivuhodných úspěchů, a dokonce pochytil i něco z místní hatmatilky.
Třeba nám to bude užitečné,“ zamyslel se nahlas. „Budu se zájmem sle-
dovat, jak se zítra popereš s naším úkolem.“

„Snad tě nezklam, pane,“ odpověděl Cato odměřeně a pokusil se
potlačit svou dotčenou pýchu.

„Nedoporučoval bych ti to.“ Z Maximiovy tváře zmizel úsměv. „Pro
všechny je tu hodně v sázce, od generála až po legionáře v první linii. Když
to zvládneme, budeme se moct vyhřívat v paprscích slávy. Poděláme to,
a můžete vsadit krk, že v Římě nám to nikdy neodpustí. Je to jasné?“

„Ano, pane,“ odpověděli jednohlasně Antonius a Felix.

„To je dobře. Teď si se mnou připijte, pánové...“ Maximius sáhl pod
stůl a vytáhl ze stínu malý džbán vína. „Nechutná nejlépe, ale dívejte se
na to jako na závdavek kořisti, která nás čeká. Pijeme na tvou počest, císaři,
na počest Říma a jeho legií. Jupiteru a Marte, požehnejte nám a dopřejte,
abychom Caratacovi a jeho barbarům uštedřili krvavou porážku!“

Maximius vytáhl z hrdla džbánu zátku, chytil ho za ucho a nechal ho,
aby se vlastní vahou naklonil. Pak zvedl jeho okraj ke rtům a dopřál si
několik doušků vína. Cato si všiml, že z koutku velitelových úst unikla rudá
kapka a stekla mu na bradu. Když se Maximius napil, odtrhl džbán od úst
a podal ho Tulliovi. Každý centurion postupně zopakoval připitek a stvrdil
přísahu vínem. Když přišla řada na Macrona, centurion upil o dost víc, než
bylo nutné. Hřbetem volné ruky si otřel rty a podal džbán Catonovi.

Cato zvedl nádobu a zopakoval připitek. Přitom cítil, jak se na něj upí-
rají všechny oči ve stanu. První slza vína stekla po hrubém hliněném
hrdle a Cato stáhl rty. Jakmile mu tekutina palčivé octové chuti smočila
jazyk, Cato musel napnout všechny síly, aby se nezačal dávit. Tak
odporné víno nepil dokonce ani v nejchudších čtvrtích Camuloduna. Pří-
nutil se ještě jednou napít a hned nato předal džbán Maximiovi.

„Výborně!“ Maximius si od něj nádobu vzal, zarazil do hrdla zátku
a schoval džbán zpátky pod stůl. „Tak tedy zítra, pánové. Zítra všem uká-
žeme, čeho je naše kohorta schopná.“

Kapitola šestá

Když se kohorta připravovala k odchodu, byla ještě tma. Dva koše s plancím ohněm po obou stranách brány osvětlovaly první řady zástupu, ale záře mihotavých plamenů nedosáhla dál než na konec první centurie. Ostatní muže obestíral jen vlhký vzduch, který halil krajinu před každým východem slunce. Cato stál s ostatními centuriony u brány a slyšel jen tiché poznámky a vzdálený cinkot výzbroje pěti set mužů připravujících se k bojovému pochodu. Na otevřeném prostranství vedle brány stála jezdecká jednotka, jež měla doprovázet kohortu – třicet mužů pod velením dekuriona, kteří měli jen lehkou výzbroj a byli vycvičení spíš jako zvědi a poslové než bojovníci. Koně napjatě čekali, stříhali ušima a ryli kopyty v zemi. Jezdci stáli vedle nich a pevně svírali otěže. Z tábora se k nim nesly tlumené hlasy probouzejících se legionářů; tiché klení, kašlání a úpění, jak si protahovali těla ztuhlá po prospané noci.

„Za chvíli vyrazíme, chlapci!“ zvolal centurion Maximius a dál se ohřival u koše s ohněm, k němuž stál obrácený zády. Na nejbližší řadu stanů dopadl jeho vlnící se stín.

„Je už celej natěšenej,“ poznamenal Macro tiše.

Cato zívá. „Taky bych se rád těšil.“

„Nespals?“

„Než jsem šel na kutě, musel jsem dopsat pár účtů.“

„Úctů?“ Centurion Felix nevěřícně zakroutil hlavou. „V předvečer bitvy? Zbláznil ses?“

Cato pokrčil rameny a Felix se otočil k Macronovi. „Už ho znáš docela dlouho, ne?“

„Skoro od kolíčky.“

„To se takhle choval vždycky?“

„No jasně! Náš Cato je tak trošku puntičkář. Nikdy netáhne do boje, dokud nemá vyřízenou všechnu úředničinu. Není totiž nic horšího, než

když chvilku před smrtí musíš myslet na nedodělanou práci. Udělal si z toho skoro náboženství. Podle mě tuhle blbost pochytil od palácových úředníků. Jeho stín bude na tomhle světě strašit, dokud nebudou všechny účty hotový, ověřený a uložený. Teprve pak bude mít jeho duše klid.“

„Je to pravda?“ zeptal se s vytržštěnýma očima centurion Antonius.

„Proč se ptáš?“ zeptal se Macro a změřil si ho vyděšeným pohledem. „Tys odešel od rozdělaných dokumentů?“

Cato si povzdechl. „Nevšímej si ho, Antonie. Centurion Macro si z ostatních rád střílí.“

Antonius přeletěl pohledem z Macrona na Catona a přimhouřil oči. „Pitomec...“

„Jo, vážně? Na chvilku se mi tě povedlo nalomit, ne? Takže kdo je tu pitomec?“

„Tys žil v paláci?“ zeptal se Felix a obrátil se ke Catonovi. „V paláci u císaře?“

Cato přikývl.

„A jak to tam vypadá, Catone?“

„Co na to mám říct? Narodil jsem se tam a vyrůstal. Můj otec byl propuštěnec a pracoval v císařské kanceláři. Staral se o všemožné zábavy pro Tiberia a Caligulu. Matku jsem nikdy nepoznal. Zemřela krátce potom, co mě přivedla na svět. Když umřel i otec, císař mě poslal k legii, a tak jsem tady.“

„Po životě v paláci ti v armádě muselo bejt dost krušno.“

„Svým způsobem,“ připustil Cato. „Jenomže v paláci můžou nastat stejně nebezpečné chvíle jako během služby v legii.“

„Zvláštní,“ poznamenal Felix s úsměvem a kývl k Maximiovi. „To samý mi řekl i on.“

„Vážně?“ zamumlal Cato. „Nevzpomínám si, že by pretoriánská garda někdy měla důvod ke stížnostem. Kromě Seiana a jeho poskoků.“

„Byls u toho?“ Felixovi rázem zajiskřily oči. „Opravdu to byla taková hrůza, jak se povídá?“

„Ještě horší,“ odpověděl Cato. Při vzpomínce na Seianův pád mu tvář ztvrdla jako kámen. „Zemřely stovky lidí. Stovky. Včetně jeho dětí.... Hráli jsme si spolu, když je Seianus přivedl na návštěvu do paláce. Pretoriáni je odvedli a pozabíjeli. V takovýchhle bitvách většinou bojujů.“

Cato si svým příkrým tónem vysloužil od Macrona zamračený výraz.

Centurion pak kývl k veliteli jejich kohorty. „Nehroť to, mladej. On tam nebyl, když se to stalo.“

„Ne. Pravděpodobně ne.“

„A u Camuloduna bojovala garda dobře. Byla to pěkně ostrá bitva.“

„Ano. Jistě. Už o tom nebudu mluvit.“

„Poslouchej,“ poznamenal Tullius tiše. „Maximius možná znal tvého otce. Měl by ses ho na to někdy zeptat. Třeba najdete společnou řeč.“

Cato pokrčil rameny. Pochyboval, že by s Maximiem mohl mít něco společného. Během několika dní, kdy spolu sloužili, začalo být Catonovi zcela zřejmé, že ho velitel naprosto přezírá. Mnohem víc ho ale trápilo, že kromě Macrona na něj ostatní centurioni možná pohlížejí úplně stejně jako Maximius.

Dusivou tmou rozčísl rozkaz, aby se muži postavili do pozoru. Cato poznal Figulův hlas. Na suché zemi zaduněly jako vzdálené hřmění okované podrážky vojenských bot a Maximius chvatně zamířil od hořícího koše ke svým důstojníkům.

„To bude legát! Pozor!“

Maximius udělal dva kroky vpřed a zůstal nehnutě stát, vzprímený jako topol. Ostatní centurioni se seřadili, vypjali hrudníky, zvedli brady a pevně připažili. Kromě přežvykujících podupávajících koní všechno ztichlo. K centurionům u brány se doneslo dupání několika pochodujících mužů a krátce nato vyšel ze tmy do světla, které se linulo od plamenů v koši, Vespasianus v dobrovodu několika štábních důstojníků. Legát dokráčel k centurionům a opětoval jejich pozdrav.

„Tvoji muži vypadají dobře a zřejmě se nemůžou dočkat boje, Maximie.“

„Ano, pane. Těší se, až se pořádně pustí do nepřítele, pane.“

„To rád slyším!“ Vespasianus přistoupil k veliteli kohorty ještě blíž a ztišil hlas. „Dostal jsi příslušné rozkazy, takže víš, jak jste pro dnešní boj důležití.“

„Ano, pane.“

„Ještě nějaké poslední otázky?“

„Žádné, pane.“

„Tak se mi to líbí.“ Vespasianus natáhl ruku a stiskl si s Maximiem předloktí. „Poslední bitva. Než uplyne dnešní den, mělo by už být po všem. Ať tě provázejí bohové, centurione.“

„Tebe také, pane.“

Vespasianus se usmál a otočil se k východu, kde se už na obzor prodíraly první náznaky světla. „Je čas, abyste se vydali na cestu. Dnes večer se s tebou a tvými muži napiju z jednoho džbánu vína.“

Legát ustoupil vzad a zavedl své důstojníky po dřevěných schodech na můstek nad bránou.

Maximius se otočil k centurionům. „Vraťte se k jednotkám. Připravte se k pochodu.“

Cato s Macronem zvedli pravici a odběhli od brány podél zástupu mlčky stojících mužů. Cestou Cato ve tmě vnímal matný svit naleštěných puklic štítů; Maximius vydal rozkaz, aby vojáci nechali ve stanech voděodolné kožené obaly na štíty a nemuseli tak s sebou táhnout zbytečnou zátěž. Snad nebude pršet, pomyslel si Cato. Dobře si pamatoval, jak těžký je štít nasáklý vodou.

Když dorazili ke třetí centurii, Macro se od Catona odtrhl a kývl mu na rozloučenou. Mladík pokračoval ke vzdálenější straně zástupu, kde na něj vedle standarty šesté centurie čekal jeho optio Figulus. Pod čtvercovým označením jednotky, zavěšeným na dlouhé tyči, se zatím vyjímal pouze jedna ozdoba: kulatý disk s vyraženým profilem císaře Claudia. Dostaly ho všechny centurie, které se před rokem zúčastnily bitvy u Camuloduna, v níž Caratacus utrpěl porážku.

Cato se sám pro sebe hořce pousmál. Už před rokem. A teď se ocitli ve stejné situaci. Chystali se svést s Caratacem další bitvu. Tu poslední. Cato byl skálopevně přesvědčený, že i když jim nadcházející bitva přinese vítězství, římské legie o Caratacovi neuslyší naposledy. Rok pobytu v tomhle barbarském ostrově ho poučil o jedné věci: Britové jsou příliš pošetilí na to, aby uznali porážku. Každé vojsko, které poslali proti orlům, potkal krvavý konec. Přesto dál umíněně bojovali bez ohledu na počet svých padlých. Cato už kvůli nim samým, kvůli jejich ženám a dětem doufal, že dnešní bitva definitivně zlomí jejich vůli k odporu.

Cato dlouze nasál vzduch do plic. „Šestá centurie, na můj povel.“

Ve tmě zaznělo hlasité řinčení a šoupání, jak legionáři zdvihali ze země štíty a opírali si o ramena oštěpy. Občas tuto směsici zvuků prostoupilo mručení přeshlapujících mužů. Pak nastalo ticho.

Cato zaslechl z čela zástupu rozkaz k otevření brány. Dřevěné panty ztěžka zaskřípaly, vojáci otevřeli dovnitř masivní křídla z těžkých trámů

a v celistvém dřevěném povrchu vrat, na který dopadalo světlo plamenů plápolajících v železných koších, se objevila široká škvíra. Maximius zaburácel rozkaz, aby se kohorta vydala vpřed. Zástup se dal přesným tempem do pohybu jako mohutná vlna a jedna centurie za druhou procházely bránou. Každá z nich chvíli počkala, než vykročila za předcházejícím sevřeným útvarem, aby mezi nimi vznikly dostatečné rozestupy. Antonius křikl na pátou centurii, aby vyrazila na cestu. Její zadní řada se před Catonem dala do pohybu. Než mladý centurion vydal rozkaz, mlčky odpočítal pět kroků.

„Šestá centurie! Vpřed!“

Cato vyrazil v čele svých mužů k bráně. Figulus kráčel krok za ním, ale poněkud stranou. Pak následoval voják nesoucí standartu a po něm osmdesát legionářů, kterým Cato velel poprvé v životě. Ani jeden z nich nemusel zůstat kvůli nemoci v táboře. Cato se ohlédl přes rameno a srdce mu za okamžik zaplavila pýcha. Tohle byli jeho muži. Jeho centurie. Očima přejel matné tváře vojáků v první řadě a pomyslel si, že na světě není lepší práce než být centurionem šesté centurie třetí kohorty II. legie.

Zatímco kohorta pochodovala bránou, legát vytáhl z pochvy meč a zvedl hrot k obloze, která se už pozvolna začínala projasňovat.

„Vítězství! Vítězství! Ať vás provází Mars!“

„Taste meče!“ zvolal Maximius v první řadě. Smrtonosné krátké meče se s řinčením zvedly do vzduchu a legionáři z plna hrdla opětovali legátův pokřik, kterým vzývali boha války. Provolávání utichlo, až když se obranný val ocitl daleko za nimi a vojáci viděli pouze jeho obrysy, jež se rýsovaly na blednoucím nebi.

Cato se naposledy ohlédl přes rameno a pak obrátil pohled k cestě, po níž Maximius vedl své muže vstříc bitvě, která zpečetí osud Carataca a jeho válečníků.

Kapitola sedmá

S východem slunce začalo být jasné, že je čeká dusný parný den. Na blan-kytně modré obloze nebyl ani mráček. Kohorta se vytrvale sunula po zásobovací cestě a železné cvočky na podrážkách sandálů vířily jemný prach, který posléze zapadal do vyježděných stop, jež tu zanechaly nákladní vozy. Na kožených řemenech cinkalo vybavení vojáků a z řad mužů se ozývalo rytmické poklepávání ratišť oštěpů a kožených pouzder na zbraně o vnitřní stranu štítů. Kousek napravo od zástupu legionářů vedli své koně muži z jezdecké jednotky. Centurioni pochodovali jako první, protože je k sobě povolal Maximius.

„Ať pokračují vpřed pěkně pomalu a klidně,“ řekl jim. „Nemusíme nikam spěchat. Nechci naše muže vysílit.“

Macro nesouhlasil, ale mlčel. Měli spoustu dobrých důvodů, proč dorazit na určené místo co nejdřív. Legát jim jasně nařídil, že všichni musí být na svých místech včas, aby Carataca chytili do pasti. Jistě, třetí kohorta bez potíží dorazí k brodu krátce po poledni, ale kdyby to byla Macronova kohorta, centurion by je hnal kupředu, až by padali na zem. Okamžitě po příchodu k brodu by zaujal obranné postavení a teprve během čekání na nepřátele by nechal muže vydechnout. Radši by jim dopřál víc prostoru pro případné chyby než téměř žádný. Dlouhá léta služby pod orly ho naučila aspoň tomuhle, když už ničemu jinému. Je-
nomže kohortě velel Maximius a Macronovi nepříslušelo kritizovat rozka-
zy nadřízeného. Proto zůstal zticha a na poslední Maximiovu poznámku zareagoval příkývnutím, stejně jako ostatní centurioni.

„Jakmile dorazíme k pevnosti pomocné kohorty, vyzvedneme si od nich náradí na zbudování opevnění a dopřejeme mužům krátký odpo-
činek.“

„Která jednotka je přidělená do té pevnosti?“ zeptal se Cato.

„První nervianská – Germáni tělem i duší. Dobří vojáci.“ Maximius se

usmál. „A jsou v dobrých rukou. Velí jim můj starý přítel centurion Porcinus. Stejně jako já sloužíval u pretoriánů.“

„První nervianská?“ Macro se na okamžik zamyslel. „Nedostali minulý léto v bažinách kolem řeky pořádně přes prsty?“

„Ano...“

„Napadlo mě to.“ Macro přikývl a ukázal palcem na Catona. „Byli jsme tam a museli po nich pořádně zametat. Pěkně to zvorali, začali se honit za místními, ztratili se v bažině a Britové je tam rozsekali na cucky. Nemám pravdu, Catone?“

„Ehm, ano. Myslím, že ano.“ Cato bedlivě sledoval Maximia a všiml si, že velitel kohorty se zamračil. „Ale bojovali dobře.“

Macro se k němu otočil s udiveným výrazem v obličeji a Cato zavrtěl hlavou. „To tedy bojovali,“ zavrčel Maximius. „Jejich velitel na ně mohl být pyšný. Přišel skoro o polovinu mužů, a stejně se bili dál. Jak jsem řekl, jsou v dobrých rukou.“

„Teda,“ odfrkl si Macro, „když je to tak, proč teda...?“

Cato probodl svého přítele očima a Macro konečně pochopil, že má sklápnout. Zarazil se, zaletěl rychlým pohledem k Maximiovi a odkašlal si.

„Proč tedy co?“ vybědl ho Maximius zostra, aby pokračoval.

„Ehm, proč... proč ho generál nevyznamenal?“

„Víš přece, jak to chodí, Macrone. Někteří centurioni prostě neumějí s našimi legáty a generály vyjít. Zatímco jiní...“ Maximius zajel očima ke Catonovi. „... dostávají všechno jako na stříbrném podnose. Tak to zkrátka je. Souhlasíš se mnou, centurione Catone?“

„Ano, pane.“ Cato se přiměl k úsměvu. „Jedna z nespravedlivých stránek téhle profese.“

„Nespravedlivých?“ opakoval posměšně Maximius. „To je mi pěkné slovo. Znáš ještě nějaká další chytrá slova, synku?“

„Pane?“

„Máš v zásobě další slovíčka, která na mě chceš použít?“

„Pane, nechtěl jsem –“

„Jenom klid!“ zazubil se na něj s přehnanou bodrostí Maximius a zvedl dlaň. „Nic se nestalo, synku. „A nijak jsi mě neurazil, víš? Není to tvoje chyba, že jsi místo pořádné vojenské služby celý život louskal svitky, nebo ano?“

Cato sklonil hlavu, aby zakamufloval zlostný ruměnc, který se mu rozlil po tváři. „Ne, pane. A chci to dohnat.“

„No, samozřejmě že to chceš, synku.“ Maximius mrkl na Antonia a Felixe. „Koneckonců, každý kluk se musí učit.“

„Koneckonců, pane?“ opáčil Cato a zvedl oči k veliteli. Jejich odhodlaný třpyt přiměl Maximia k úsměvu. Plácl Catona dlaní po rameni.

„Řečnický obrat, synku. Nic víc.“

„Rozumím, pane.“ Cato nepatrně přikývl. „Můžu se vrátit ke svým mužům?“

„Nemusíš se kvůli tomu kabonit, Catone.“

Cato se během krátké napjaté chvíle snažil zvládnout další nával hněvu. Dobře si uvědomoval, že se ho Maximius snaží vyprovokovat k nějaké podrážděné scéně před ostatními centuriony. Byl v ohromném pokušení odseknout mu, obhájit své úspěchy a předhodit mu vyznamenání, které nosil na uniformě. Maximius, Macro a Tullius jich však bohužel měli víc než on. Antonius a Felix na svá vyznamenání za statečnost teprve čekali. Jenomže Antonia a Felixe by urazil a první tři by se jeho frackovité aroganci vysmáli. Kdyby se Maximia pokusil jakkoliv usadit, velitel by si to vyložil jako neposlušnost a všechno by bylo ještě horší. Pokud však neudělá nic, bude vypadat jako slaboch a Maximianus toho využije k dalším drásavým poznámkám. Šikana patřila k věcem, na které měl velitel vzhledem ke své hodnotě právo, a Cato usoudil, že to zkrátka bude muset nějak překousnout. Bylo to sice nespravedlivé, ale málokterý z dalších centurionů by se za něj postavil. Voják musel plnit povinnosti a spolknout všechny rýpavé poznámky a kruté posměšky, aniž by na ně jakkoliv reagoval. Kdokoliv tomuhle nutkání podlehl, byl odepсанý. Catonovi nezbyvala jiná možnost než přestat ústrky a přijmout... nespravedlnost – v tu chvíli se trpce pousmál – celé situace.

Catonovi na okamžik blesklo hlavou, že je to jenom další způsob, jak armáda zoceluje své vojáky. Strážně legionářského života mají psychickou i fyzickou stránku, pomyslel si Cato, a člověk se s tím prostě musí smířit. Pokud to neudělá, lidé jako Maximius ho zničí. Bylo to naprosto jisté jako fakt, že po dni následuje noc. Dobře, pokud si tedy nemůže dovolit přechytračit svého velitele a není schopný překousnout jeho vtípky, musí se od Maximia držet co možná nejdál.

Cato se ohlédl přes rameno a přeletěl pohledem zástup legionářů až k vojákům své centurie, která uzavírala kolonu. Zamračil se.

„Pane, mám pocit, že se moje centurie opoždíje. Můžu se vrátit ke svým mužům a popohnat je?“

Maximius se na okamžik ohlédl a potom se přimhouřenýma očima znovu zadíval na Catona. Centuriona na chvíli zaplavil strach, že Maximius jeho žádost odmítne. Velitel však nakonec přikývl.

„Tak dobře. Ať se srovnají se zbytkem.“

„Ano, pane.“ Cato zvedl pravici, rychle se otočil a pod Maximio-
vým bedlivým dohledem se vydal podél zpocených legionářů ke své centurii.

„Macrone?“

„Pane?“

„Jak dobře znáš toho kluka?“

„Myslím, že docela dobře, pane,“ odpověděl Macro ostražitě. „Znám ho od té doby, co přišel k Druhý legii jako nováček.“

„Tak dlouho?“ Maximius zvedl obočí. „To musí být už, počkat, skoro... dva roky. Páni, to je doba.“

Ani Macronovi neunikla notná dávka sarkasmu, která čísel z velitelova tónu. Okamžitě usoudil, že musí Catona bránit, pokud Maximius nemá dojít k mylnému názoru na mladého centuriona. Macro věděl, že prvních dojmů se člověk zbavuje jenom těžko, a to poslední, co Catonovi přál, bylo trpět kvůli předsudkům nějakého veterána v době, kdy se ujal svého prvního velení. Bylo mu jasné, že legionáři šesté centurie stále roz-
dýchávali povýšení vojáka, který byl mladší než valná většina legionářů. Příliš mu neprospělo ani to, že si za optiona vybral právě Figula. Nový optio byl jen o pár měsíců starší než Cato, ale aspoň působil dostatečně hřmotně, aby řadové legionáře odradil od neposlušnosti. Macro si spočí-
tal, že Figula žádné problémy nečekají. Zato novopečený mladý centu-
rion bude čelit tlaku, aby dokázal oprávněnost svého rychlého povýšení. Macro věděl, že Cato, který chronicky trpěl nedostatkem sebevědomí, ale zároveň přímo překypoval nezdolným odhodláním, udělá cokoli, aby všem ukázal, že si svou hodnost zaslouží. Macro se už mnohokrát přesvědčil, že jeho mladý přítel dokáže být neuvěřitelně odvážný. A věděl, že Cato využije sebemenší příležitost, aby Maximiovi dokázal, že se mylí,

nebo při tom zemře. Jestliže si to Maximius neuvědomí a nepřestane se ke svému podřízenému chovat přezíravě, Cato ohrozí sám sebe.

Macro se náhle zarazil, protože ho napadla děsivá myšlenka. Co když Maximius v Catonovi rozpoznal tuhle jeho slabinu a rozhodl se ji nelidsky zneužít?

Odkašlal si a pokusil se nasadit uvolněný tón. „Jo, je mladej, pane, ale rychle se všechno naučil. A má kuráž.“

„Mladý!“ odfrkl si Maximius. „To bych řekl.“

Ostatní centurioni se rozchechtali a Macro se násilně usmál s nimi. Zároveň se ale vnitřně připravoval na další pokus, který měl Maximia přinutit k ohleduplnějšímu chování vůči nejmladšímu centurionovi kohorty.

„Prostě je trochu nedůtklivej, pane,“ řekl Macro s úsměvem. „Víš přece, jak to v takovém věku chodí.“

„Ano, vím. A právě proto by kluci neměli velet vojákům. Nemají na to náтуру, neřekl bys?“

„Ve většině případů jo, pane.“

„A ve tvém?“

Macro se nad tím na okamžik zamyslel a nakonec přikývl. „Asi jo. Kdybych byl stejně starej jako Cato, určitě bych nebyl centurion.“

„Já taky ne,“ uchechtl se Maximius. „A proto mě náš mladý přítel úplně nepřesvědčil.“

„Ale Cato je jinej.“

Maximius pokrčil rameny a obrátil pohled k cestě před nimi. „Brzy to zjistíme.“

Ve vzduchu nad koncem zástupu visel prach, z něhož mužům vysychalo v ústech a skřípěl jim v zubech. Proto se Catonovi legionáři začali opožďovat za pátou centurií. Mladý centurion jim okamžitě nařídil, ať ji doženou, a od té chvíle dohlížel, aby udržovali správnou formaci se zbytkem kohorty. Nebral ohled na příval mručení a známky odporu, které provázely jeho rozkaz.

„Ticho!“ okřikl je. „Ticho tam bude! Optione, až někdo znovu promluví, když nemá, zapíšeš si jeho jméno.“

„Ano, pane!“ odpověděl Figulus a zvedl pravici.

Cato se postavil vedle cesty a bedlivě sledoval vojáky své centurie, která